

Kātawā isāyāwinihk isi Omāmāwāpowāk Kānātā

Mēskwāciwēpinikēwin, Mēskwāci Pimātsiwin:

Kātawāh isāyāwin isi tā tocikātēk Kānātā.

Kā Māmāwāstēk

Mental Health
Commission
of Canada

Commission de
la santé mentale
du Canada

NĒKĀN ĀYĀMOWIN

Wēthāwāw ohci oko mental health of Canada, Mistāhi ni mithēwthētēnān kitā āstāmātāhk omā māsināhikān Mēskwāciwēpinikēwin, Mēskwāc Pimātsiwin (Changing Directions, Changing Lives) Thē mental health strategy of Canada. Ēyākomā māsināhikān, kosihtāniwik, Ikwāni ēkē kēsihtāniwik ānimā kihci kēkwāy kākē ātoskēmonāniwik kihci Okimāwin Kānātā kākē ātotācik Mental Health Commission, kākita pimikothit kātāwā isāyāwin Āpril (Niski Pēsīm) 2007.

Ēyākonik oko Omāmāwāpowāk (Commission) mēciēt kē māmithwākātcimēwāk Mēcētow kihci mitātāht omītānāw omā kitāsēnāw omā kākē othāstācik (Strategy). Ātcimowin kākē māwāsikonāmāhk oko ohci ēkā kātāwā kēsāyācik ēkwā mēna kā kositcik, owāhkomākāniwāwā, ēkwā mēnā mēcēt ānihi kā wētātoskēmikocik nisiwē omā kitāsēnāw, ēkwā ē sāwinikoyāhk oho ātcimowinā, ē kiskēmikoyāhk, ēkwā ē opinikoyāhk.

Strategy omā kātāwā isāyāwin kitātēspāthik kākithāw ohci āwēyāk, māmāw ēkwā kitā oshitāmāht nāwātc ē mithwāsik omā itā koci pimpāthētāniwik mithwāyāwin kākītāpāmiht āwēyāk ēkā kātāwā kēsāyāt pokānimā ē itātāwāskēwiniht. Ēkwā mēnā owākomākānā. Nāmāw omā witcāsin. Nāmothā māmātāwisiwin kēkwāy mēnā pēyāk isi māmītonēthēcihkan tāpimītsāhikātēk.

Ēkosi omā (Strategy) mēcēt kēkwāy ē pākāmiskākēk pāpētos isi ēkwā ēkosi pāpētos mēnā isi miskikātēw kēkwāy kitā kē isi wāskāwētocikātēk pētos tātēspāthik. Sohki kātōskācīkātēk mākwēkwā ēyākonik pākāmiskākāwā oko okimāwinā, ēkwā kākītāpātākāwā mithwāyāwin, ēkwā misākāmīk itānāw āniki āthisitiniwāk kā isēkākocik omā ākosiwin kāmāsēkāwēcik oko tātāwāskēwin. Ēkosi kitā totāmāwā oko (Commission) otātoskēwiniwāw, mākwā ēkwā kākithāw āwēyāk otcitāw mēnā take ātoskātāhk.

Ānohc omā ētāwināmākāwēyāk, pētos kitā ispāthētāyāk kēkwāy. Nāmothā kitā wihcāsin mākā ēkwā ēkotē ēyocithowēk omā kātāwāhk kitā ātēspāthic kā nānātāwihit āwēyāk ēkā kātāwā kēsāyāt.

Kākāskētānānāw kitā sāhkocētāyāk omā māmītonēthēcihkan kāyās ohci kāpātāpinikoyāk kā pā piskihtinikotcik oko mihcēt. Kākāskētānānāw ēkwā mēnā kitā kihci nāhoyāk kākithāw āwēyāk ēkā kātāwā kēsāyāt kitā wihcihēt kitā nānākātōhkāht tāskoc āniki pētos kētāspinihcik. Kitā wāwihcētāyāk poko kātāwā isāyāwin misiwētā, pokānāwēyāk pēkwēsi ēyitātoskēt. Ēkwā misiwē kitā totāmāhk ēkā kitā wēcētāyāhk ānihi kāwē māciskākot ēkā kātāwā tātēsāyāt āhpo pēthisk kitā nisowānācihisot.

Mistāhi mākā āti mithonākwān. Otācihmowāk oko wēcīhiwēwāk. Ēkwā mēnā itā āwēyāk kātōskēt mistāhi wā wihcihāw ēkā kitā wānihcikēt āwā okimāw āhpo oti okimāwin. Kikiskēthētānowinināw mithwāwāwinihk isi tātoh kēsīkāw.

Mēskwāciwēpinikēwin, Mēskwāci Pimātsiwin (Changing Direction, Changing Lives) ēyāko omā tāskoc āskēwāsīnāhikān kitā māwāsikonikocik āthisitiniwāk misiwē omā āskiy ēkosi ēkā kitā kē kipihtinikocok kēkwāy. Kēstā kāwē wēcīhiwān mākā.

Michael Kirby

David Goldbloom

Louise Bradley

KĀMĀMAWASTĒK

Ēyākomā nistām ē itākāmisināniwiik otā Kānātā. Nēkānēmākān ēyākomā otā kā pimotātocihkātēk kātāwā isi mithwāyāwin. Ēkā kitā kātāniwiik omā ākosiwīn ēkwā mēnā kitā nisitāwinācīkātēk totāmiwin isi ēkwā mēnā āyāmwīn ēyākonimā tāpwēwin ēkosi kē twāniwiik- nāmwāc kēkwāy mithwāyāwin kēspin nāmwāc ostikwānihk isi mithwāyāwin ihtākwan.

Kēyām ātā misiwē Kānātā okimāwin āhtiht kēkwāy mistāhi ē kitāpimikocik āthisitinēw ēkā kātāwā kēsāwāt, tāskoc ā āhtiht āthisitiniwā ēkwā āhtiht othāsowēwin, mākā ēkwā oko tipāhāskānikimāwāk ēyākoni kā pimipāthētācīk, tāskoc soniyāwā ē pākītinācīk ēkosēsī, mithwāyāwinīhk, kāwīhcihiht āwēyāk, ēkwā kiskinwāhāmātowinihk otā omā Kānātā. Kēyām ātā ēkosēsī māmāwi misiwē omā āskiy Kānātā wāwēcīhitotwāwi nāwāc kitā osiskēpāthīk kēkwāy, mākā ēkwā oho māsināhīkānā nāmwāc étākwānā ēyākohci. Tāskoc ēsā tānsi kitā isi wāwēthēcēcīkātēk omā kēkwāy. Osām mistāhi omā pāpētos kēkwāy kāwāskāwētocihkātēk pāpētostā ohci mēnā wīhcihiwēmākān ēkā kākē oskēpāthīk kēkwāy ēkwā ēkosi ēkā emāmiskocīkātēk pēyātēyānohk osām kinwēs sāsāy.

Mēs wāciwēpinikēwin, Mēs kwāc Pimātsiwin, (Chānging Dirēction, Chānging Livēs) ēyākomā pēthīsk mēcēt āskiy ēyātostākwāw sohki āthisitiniwāk ispihcāk omā āskiy. Kīhci mākā kēkwāy kā sihtoskātōmākāhk, ēyākoni oho opēkiskwēwiniwāwā āthisitiwāk omēthēw opimātsiwinīwāk tāhto kēsīkāw kāwāpāhtākwāw omā ākosiwīn. Nāwāci mihcēt ē āti soh kēthimocīk kitā pihtācīk omā tānsi kāpē isi nākiskākwāw otākosiwiniwāw wēthāwāw ohci ēkwā mēnā ānimā mēcēt kēkwāy kā nākāskācocīk ēkākwē kācītināhk wāw wēcīhikowīn ēkwā soniyāsā kitā kē soh kiskācocīk, otā ohci omā ēkā mēnā mistāhi soniyās ēpākītiniht ēkwā ē nānisipitcihkātēk omā itā ohci kitā kē wīhcihēcīk. Ēkosi mēnā micīhtwāw ēkē pē itwēthit oho owāhkomākāniwāwā ēkwā mēnā ēkē pē wīhtāmīthit omā kēkwāy kā nākāskācocīk ēkwā mēn ā kā nākāskākothit kitā kē wēcīhikocīk. Oko kēkwāy ēkosēsī kāpākītinākwāw (ēkotā omā kihciwāk Mistikwāni mithwāyāwinīhk ohci ēkwā mēnā wāthāwētīmāyīhk), kokiskēthētāmowīncīk ēkwā kānitāwāpēnicēcīk mānā oko, ēkwā kosīh tātcīk othāsowēwin wēstāwāw ēkotā o pēkiskwēwiniwāw pētākwānīthēw ēkosi étēpwātāhk wāw pētos kēkwāy kitā ispāthīk. Wēstāwāw mākā wēcīhiwēwāk ē othāstācīk omā Isihci kēwin (Strategy)

Pokānimā āskiy, pēyāk tāhto nēyānān āthisitiniwāk otā Kānātā nākiskāmwāk omēthēw ākosiwīn Ostikwānihk āwēyāk kākosiht āhpo ēkā kātāwā kēsāyāt, ēkwā ēkwāthīkohk emēstinīkēpāthīk soniyāw isi kāwānēcīkēpāthīk āwāsīmē (50 Billion) nēyānān-o-mitānāwāw sāpo kihcih mitāhtāht-o-mitānāw mēnā kihtwāw sāpo tāt wāpīsk.¹

Mēs kwāciwēpinikēwin Mēs kwāc Pimātsiwin ēkocih kitā ohpinīkātēk Mistikwāni mithwāyāwin kākīthāw Kānātā Āthisitiniwāk

Kā pākītinīkātēk ispih omā Isihci kēwin nāhitāk mistāhi ē isi étātēthimonāniwiik Mistikwāni Mithwāyāwin isi. Kēyām mākā mistāhīkēwāy ē kipiskātōmākāhk, mākā mēnā mistāh kēkwāy āti nokwān misiwētā. Nāmothā poko oko otācihmowāk kā nāhkātōkihci, ēkwā mēnā Otātoskihiwēwāk (Compānēwāk), mākā mihcēt oskāyih māstāw Tipāhāskānikimāwāk wēstāwāw ā othēthētām wāk kēkwāy tēsī wēpinīkēcīk.

Pëyākwānisih mēnā ki kiskēthētāmiwinināw omā nāspicīh āti mithwāsīn tāti nākiskācocik oko ēkosi kētāspinēcik ēkwā tāto kēsikāw ē āti misāk ēyāko kiskēthētāmowin ēkwā mēnā nistāwinācīkēwin ānimā āwēyāk omā ēkosi kē tāsīnēt kitā kē otēthimot nāwāc kitā mithwāsīnithik opimātsiwin ēkwā kitā mithwā pātcihtāt opimātsiwin. Āthisitiniwāk misiwē omā āskiy- Otātoskēwāk ēkwā āsīcīh āniki mānā kāwā wēcīhiwēcīk ēkā kātāc kā tipāhāmātcīk, wēcāyiwāwā oko kākosīhcīk ēkwā owāhkomākānāk- ēpākitinisocīk kitā thā thākoh tācīk omā mithwāyāwin, ēwāwētātoskēmācīk ēkwā mēnā ē nitonāhkwāw tānisi kitā isi māsihkāhkwāw ānihi kēkwāyā kāhkihāw āwēyāk kā pākisimikoht pimātsiwinīhk ostikwāni Mithwāyāwin ohci. Nokwānithēw otātoskēwiniwāw ēyākonik misiwētē otā omā kitāskēnāw.

Strategy(kāwē isi toci kātēk) nistāwinācīkēmākān ēkā wihkāc kitā kē mēnonāmāhk omā Mistikwān Ākosiwin māskīhkiyā ohci poko. Ēkosi otā kitāsēnāhk, kitā kitāpātāmāhk poko tānisi tākē isi wāwihcētāyāhk omā ēkā āwēyāk kitā otētīnikot omā ākosiwin. Nēyāk kitā kipihtinānāhk tāhtwāw kēspāthīhikowāk. Nokwān mistāhi ithīkohk ē wēcīhiwēmāhkāk omā nēyāk kātoskācīkātēk kēkwāy otā Kānātā ēkwā mēnā misiwēskāmīk mīhcēt āskiy ēkwā, ēkwā nāmāwāc kīkā kē pēhonānāw kitā totāmāhk ēyākonī misiwētē soskwāc.

Kānātā nitā wēthēcīkātēw māsināhikān kitā kiskīnotāhiwēk tānisi tā tocihkātēk omā ēkā kwāyāsk ē ispāthīk Nānātāhiwēwin

Mistāhi kēkwāy sāsāy nohkohtāniwin omā āskiy, mākā ēkwā kēyāpic wāthāw étā kā nohtē itohtēyāhk. Tāskoc omā kē tāstēk 2006 Māsināhikān mistāhi kā mā māhmīhcīh ātocīhkātēk Out of thē Shādow āt Lāst (Wāntipiskāhk Ohci Pēthīsk) “nāmāwāc pēyākwān tā mithwāsīn”² Nāmāwāc tāskoc kotākwā ākosiwinā, pēyāk tāhto nīsto poko āthisitiniwāk ēkosi kētāspinēcīk- ēkwā pēyāk tāhto nēyo āwāsīsāk- wīhtāmāw āhpo ē nātcīpāhiwēcīk kitā nā nātāwīhēcīk.^{3,4}

Mēcēt kēkwāy ohci ēyāko. Ēkostāhkwāw kitā kiskēthētāmoht ēkwā pētos kitā isi kitāpāmīhcīk ēkosi nāmāwāc mohtē wēcīhāwāk. Ēkosi mēnā nāyētāwān kitā miskāwāt āwēyāk kitā wēcīhīsk. Āhtiht mēnā āwēyāk nāmāwāc kiskēthētām ē ākosīt wēthā ēkā ē okiskēthētāmowīnīt, āhpo ānimā kētāspinēcīk ēkā ēkē nīsto tāhkwāw omā ēyīsāyācīk ēkā kitā kē wēcīhēcīk. Kākīthāw omā āwēyāk kitā kē āpītcētāt omā ēkotā kāyāk kā nānātāwīhēt āwēyāk, ēkwā ānohc ēkwā mithwāsīn ēkosīh kitā ispāthīk.

Ēyāko omo āskēwāsīnāhikān pētos kitā ispāthīk kēkwāy Ēkē othāscīkātēk Mistikwāni Mithwāyāwinhk Kānātā (Omāmāwāpowāk) kīsiwāk ē-wētātoskēmātcīk oho kā ēkosi itāspinēthīt ēkwā kotākā ākosiwinā, ēkwā owāhkomākānīthiwā, oko kā kākwē wēcīhācīk ēyākonī oho, ēkwā okīmāwinā, ēkwā okiskēthētānowīncīk āthisitiniwāk ēyākwēthēw kātoskāthkwāw kā nākācīhtācīk. Ēyākomā Māmāwāpīwin (Commission) ē-pīskīhtāhk, ēkē kīsiwāk okīmāwinīhk ē-āyāk, ēkē othāstācīk Okīmāwāk Kānātā2007 Āskēwin, tāskoc ē-nāskomōnānowīk ānimā kākēmāsīnāhīkātēk Māsināhikān kā māmetātocīhkātēk ēkosi kākē is nitāwēthēkāhkwāw ēyākonīk Out of the Shadows at Last (wānitipiskāhk Ohci Pēthīsk) kēsīthēkātēk

Nēsawāyāk isi omā kawētocikātēk kākē atoskācikatēk, nisām ēkwā kihtwām. 2009, askēwinkākē pākitinikātēk omā Māsināhikā Toward Recovery ānd Well-Being: A Framework for a Mental Health Strategy for Canada (Mithāyāwinihk Isi: Tānsi kitā Tocikātēk omā Mistikwāni Mithwāyāwin otā Kānātā ēyākonik oko Omāmowāpowāk ohci, ēyākonimā nistām kākē sipwē atoskācikatēk.⁵ Ēyākonimā tāsokc kitākotēk itā kēkwāy ēkē wāpātāhiwāniwik nēyāk ē isi tāpināniwik tānsi omā kēsinahkwāk omā ētē kēsikapowināniwik māmāw omā itēthētāmiwin omā ē isi misāk Mistikwāni Nānātāhiwiwēwin. Tāsokc ē-māsinipāthik omā nānātāhiwiwēwin Mistikwāni mithwāyāwinihk isi tānsi ē-isinahk wāk kēsi nitāwēthētāmāhk tāsokc ēsā:

- Kitā nistāwinācikatēk Mistikwāni Mithwāyāwin ē isi mithāsik pimātsiwinihk. Ēkwā ēyākonimā nistāwinācikēwin ē-otinikātēk ānimā mistāhi kākē nitāwi kiskēthēcihkātēk kēkwāy kā wē wēcihikocik oko ēkē kā mithwāyācic ostikwāniwāhk ēkwā ēkē kātāwā kēsi māmitonēthētāhk wāw tāsokc pēyākwān āwēyāk pētos isi kākosit kēsi wēcihiht.
- Ē-pākosēthētāmāht kākithāw āwēyāk kitā āti mithwāyāt, ēkwā mēnā kitā wēcihēcik āniki
- owāhkomākānāk ēkwā āsici nēyāk kitā kāk wē wēcihēcik oko ē moyē ākosicik ostikwāniwāk kākithāw āthisitiniwāk
- Ēkwā mēnā pāpēyākwān āwēyāk kitē isi pāmihiht kitā wihtāt kitā kācitiāhk ānimā itā kitā ohci wēcihiht, māskikihyā āhpo kitā nānātāwihiht, ēkwā kākithāw āthisitiniwāk kitā sihtoskāhcik kēkwāy nitā wēthētāhk wāwi kēyām pēkwētowāk oko āthisitiniwāk pokētē mēnā ohci ēkē pē āyitinihcicik ēkwā mēnā kēkwāy ānimā kā ohci isāyācic.
- Tā nisokāmāhcik āthisitiniwāk kā nākiskāhk wāw omā mistikwānāspinēwin kitā kē pēyākwān isi pāmihisocik ēkwā mēnā wēstāwāw kitā pā pimātsicik tāsokc kotāk āwēyāk, atoskēwinihk ēkwā pimātciwisowinihk.

Kākithāw āthisitiniwāk otā Kānātā Kāyācic kitā tā wināmāhcik kitā otihtāhk wāw māwāci mistikwāni Mithwāyāwin tā kē kāsētācic ēkwā āsich Cihkāmātcihowin,

- Ē isi Wāpāhchikātēk Itwēwin, Āti Mēnowāyāwin ēkwā Cihkāmātcihowin

Kikiskēthētēnāw kēkwāy kitā kē Tocikātēk. Kitā nāwāsonikātēk ānimā māwācih ē kiskēthēcikatēk, ēkwā tānsi kētwēcik kihci mitāhtāt-o-mitānāw āthisitiniwāk, omē Sihchikēwin ē itwēmāhkāk ānimā kāti nohk wāk ēkwā tānsi tēsi wāskāwāniwik. Mēs wācihwēpinikēwin, Mēs wāci Pimātsiwin wāthāw isi tāpināniwik ēkwā ānihi wāskāwētōtāmowinā, nikitwāsikwātāk ē itāstēki. Tāhto omā pēyāk tēsi wēpinihk, pēyāk kēkwāy kwāyāsk ē mā mēkwāci kitāpātcikatēk, ēkwā māmāw, kwāsāk askēwāsināhikān kāti wē ispāthik ēkotā otinikātēw, tāti mēs wācih pāthik kēkwāy. Māmitoni mākā nāwāc ēkotā miskikātēw ānimā itā kāti kēsi māsināhikātēk omā māsināhikān kā āyāmētāyin. Ēyākonihci oho nikitwāsik Kitātocikātēki:

1. **Nēyāk ohci kitā piskēthēcikātēk omā Mistikwāni Mithwāyāwin kāti pimātsit āthisitinēw ē āwāsisēwit ohci ēyākwēthēw omā kā nākiskākot ēkwā kitā kistē thimiht.** Kāwē nitcipitcikātēk omā kēsi wānāhcikēmāhkāk ākosiwīn ēkwā kēkwā ēkosēsi āwēyāk kā pākāmiskākot ēkwā mēnā kāwā wēcētāniwīk omā mistikwāni mithwāyāwin kākithāw āthisitinēw, osihtāpoko kitā nēyāk wāwihitāniwīk ēkā ēkosi kitēsāyācik āthisitiniwāk pikwētā omā itā ē nāhtā wānācihkēmāhkāk
2. **Kitā wā wihcētāniwīk mēnowāyāwin ēkwā cihkāmātcihowīn pokānikih ohci kēspihtsēcik (kētāwāskēwinēcik) omā kā kākiskāhkāwā ēkwā kitā kistēthimēcik.** Kāwē mithwāyāt āwēyāk āthisk kitā wēcīhit kitā miskāhk itā kitā kē ohci wēcīhit, āhpo māskēkiyā ēkwā sihtokākēwinā, ēkwā kitā ēkātēnikātēthik ānimā kāwē wānāhikot ēkosi pēyākwān kitēsi pāmīhit tāsok kotāk āthisitinēw ātoskēwinihk, āyāmitcihkēwinihk, ēkwā āsīcih ētāwinihk.
3. **Kitā wihcāsik kitā kātcihtināk āwēyāk omā itā kāwēwihcihit, kāwē isi nānātāwihit, kāwē sihtoskāht, ispih ēkwā mēnā āwēnā kā nitāwēthētāhk.** Ēyākoni oho misiwē isi kā wēcīhit āwēyāk, kāwē nānātāwihit, ēkwā kāwē sihtoskāht tāsok mākā ākosēwīkāmīkwā, ēcāwīnsihk ohci āhpo nānātohk kā mithoskīk māskēkēwīniwāk Mistikwān ohci, ēkwā wēcāyihwāwā kā sihtoskākokīk, mēnā wāskāhikānā nitāwēthētākwāwi āhpo itā kitā wēcīcik, kitā Kiskīnwāhāmācik, ēkwā kitā ātoskēhēcik.
4. **Kitā nihtinikātēki oho kēkwāyā āhtiht kā nāwāsonikocik, ēkwā mēnā āwēyāk kākē isi wihcētāt tā kātcihtināhk oho wēcīhikowīnā, ēkwā kitā māskāwāk ānimā kā ithkohk kithipā kā wāpāmiht āwēyāk opimētē ohci āhpo Kēwētinohk ohci āwēyāk.** Ēyākonimā ākosiwīn kitā wāpācihkātēk, omā kā osihtāmātcik āthisitiniwāk kēkwāy kitā āpātcētācik opimātsiwiwīwāk, ēkwā ānimēthēw kā nitā wēthētāhkāwāw āniki tāsok ānohc tā tākosihkwāw omā āskiy ēkwā mēnā wāthāw Kēwētinohk ēkwā Ohpimētē
5. **Kitā wētātoskēmīhik Nēhithāwāk, Āyāskēmēwāk, ēkwā Āhpihtāwīkosānāk, māhti omā tānsi wēthāwāw kēsi nitā wēthētāhkāwāw omā ohci ākosiwīn, ēkwā kitā nistā winācihkātēthik o pētos āthisitinēwiniwāw, otāsothāmākēwinowāwā, ēkwā otcisēcikēwiniwāwā.** Ēnitotsāhikātēk ēkā nāntāw tēsi totākohtcik onēhithāwiniwāk isi, Mistikwāni Mithwāyāwin, Ēkosi oko Mistikwāni Mithwāyāwin Kānātā kā kitāpāhtāhkāwāw kitā kē wēcīhiwēwāk tāpwēwinihk, kātāwā itāscikēwinihk, ēkwā mēnā nānisihkātc āwēyāk kāti mithwāyāt āyāhk ohci kāyās kākē is pāmīhēcik Nēhithāwāk.
6. **Kitā wāskāwinihik Onēkānēwāk, kitā thākētāniwīk kiskēthētāmiwin, ēkwā wāwēcīhitowīn kitā wāwihcētāniwīk miswētā.** Nāmwāc pētos kitā ispāthin, ēkā māmāw wēcīhitotwāwi Okimāwinā omocih ākosiwīn, ēkā sāsīhkiskāwētāwāwi oko nāntāw kēsāyācik kitā nēkānotēcik ēkwā owākomākāniwāwā, ēkā wē osihtāyāhki ēsohkāhk itā kitā sihtoskāmāhk kā māwācihtāniwīk kiskēthētāmiwin, nitāwāpēnikēwin ēkwā āthisitinēw kā opiniht,

Mēskātcīwēpinikēwin, Mēskwātcīh Pimātsiwin tēpwātikwāk kākithāw Kānātā āthisitiniwāk kitā

wēcihiwēcik kātāw kitā itāstācīk Mistikwāni Mithwāyāwin. Nāmwāc kākithāw ānihi kā wičcikātēki ēkotā Kāwētocikātek Māsināhikān tākāskētāniwinwā sēmāk, ēkwā mēnā ithikohk pāpētos āthisitiniwāk ē ētākcocik omā kitāskēnāw, nāmwāc pēyākwāyāk poko kitā kē isi wēpinikāniwin tāti mēswācipāthik kēkwāy. Kēyām ātā mēcēt āthisitiniwāk pēyākwān ē itēthētāhwāw tēsi mēswācipāthik kēkwāy, Nāmothā wičcāc pēyākwān mwihci kitā itēthēcikātēw kākithāw kēkwāy kitā kē totcikātēk, āhpo tānsi ānimā kitātesī tocihkātēk kēkwāy.

Mēcēt oko āsīcīh māmitonēthētāmihkwāk Mistiwāni Mithwāyāwin nāmothā Onānātāwīhiwēwāk poko. Othāsowēwinā, ēkwā ānimā kēsi tocikātek kēkwāy okimāwinih (tāskoc kiskinwāhāmātowikāmikohk, othāsowēwikāmikohk, kipāhotowikāmihkohk, ākāhāmātowinih, ēkwā itā soniyāw kothāsowātiht) ēkotā mēnā mistāhi pākāmiskākēw otē isi Mistikwāni Mithwāyāwinih ēkwā Cihkāmātcīhowinih. Pāscīh nētē Okimāwinih, kihci nāc itā kātōskāiwīk, ēkwā kā ātōskātāhwāw oko nānātōhk kēkwāy wāthāwētīmāyihk Okimāwinih, kithikāw Otācimowāk, ēkwā kotākāk mētcēt wēstāwāw ēkotā wē pimāpowāk.

Āthisitiniwāk oko pāpiskīhc itē kāyācīk omā kitāskēnāw, ēkwā pā pētos ētā Okimāwāk kāpitcīk, wēthāwāw, piskīhc kitōsihtācīk kāwē isihcīkēcīk wē ātōskātāhwāwī ānihi Kāwē Itākāmikisīnāniwīk (Strategy)it ākā māsināhikātēk, ānimā wēstāwā ē isi nāhiskākcocīk. Ēkosi *Mēskwāciwēpinikēwin, Mēskwātcīh Pimātsiwin*, kitā thotēnikāmōmākān omā kākithāw āwēyāk kitā kotcihtācīk- ē isi misākīh āhpo ē isi āpisāsīkīh, wāthāwētīmāyihk āhpo pihtokāmāyihk ēkotā Miskitwāni Mithwāyāwin kātōskācīhkātēk- tāwēcihiwēcīk kitā pētos kitēspāthik.

Kiwēs kitā nohcihtāniwin kitā kēsi tocikātekī oho kā wēcihkātēki tāskoc ē nitāwēthētāhwāki omā māsināhikān, mākā onēkānēwāk pākītēthimīsoṭwāwī, kohcētāṭwāwī, misiwē itā Onēkānēwāk kāyācīk, kitā wē isipāthēw. Kāwē itākāmīkīcīk āniki ē nitōsāhāhwāw ēyākwēthēw oho:

- Nāwāc mistāhi kitā wēcihiwēcīk oko ēkā kātāwā kēsāyācīk, ostikwāniwāhk kākōsīcīk, ēkwā owāhkomākāniwāwā, ānimā kothāstāniwīk, ēkwā kā pimāthēcīkātēk, āhpo kāmēkināniwīk kēkwāy, kothāsowātcīhkātēki ēkosēsānimā kā nānātāwīhiht āhpo kā sihtōskāht āwēyāk;
 - Mistikwāni Māskīhkēwītiniwāk kitā wētātōskēmātcīk ānihi kothāstāthit tēsi totcikātēk kēkwāy, ēkwā kā pākītināthit soniyāwā, ēkwā kā pātcīhtāthit ēyākoni kā pākītinikātēki, māhti tānsi kēkwāy kitā kē pētos tocihkātēk, ēkposi kitā othāstācīk nāwāc kēkwāy kwāyāsk tēspāthik omā āthisitīnēw kāhkōsit tātēsi mithwāyāt.
 - Okimāwinā nīstōtāmōwinih isi kitātōskātāhwāw omā kēsi nitāwēthēcīhkātēk Mistikwāni
- Mithwāyāwin, kātāwā kitēsi pākītināhcīk soniyāwā, ēkwā kitā tipāhīkēpāthētācīk omā kāyāhtē ēkā soniyā ēkē ohci pākītinīht ēkotā mistāhi.
- Kā nēkān ākīsohcīk Okimāwinih ēkwā Kompānīhnāhk, kitā osihtācīk, kitā sihkīkwāhwāw itā āwēyāk kātōskēt kitā mithwāsīnīthīk ēkwā ēkā kitā ākōsit ēkotā ohci. Ēkwā mēnā misiwēsi kitā wē wičcihiwēcīk omā kā wāskāwētocikātek Mistikwāni Mithwāyāwin.
 - Kākithāw Kānētīyānāk, Omā ohci kitāskēnāw, kitā wāwēcētācīk Mistikwāni Mithwāyāwin tā tātoh kēsīkāw ēkwā ēkā kitā mācēthīmātcīk ānihi ēkā kātāwā kēsāyāthit- kākithāw āwēyāk pēyākwān ē isi pākīskākot omā ostikwānīhk kāhkōsit ēkwā ēkā kā cīhkāmātcīhot.

Kātāwā itā tēsi pākītinikātēk kēkwāy, ēkwā kitā wāpātcīkātēki ānihi kā toskēmākāhki, mēnā āthisitiniwāk ē māmāw wāskāwētōtāhwāw kēkwāy kā nitāwēthētāhwāhki pētos tātēspāthik.

Mēswācihwēpinikēwin, Mēskwācipimātsiwin, omā ē wāpātāhiwēmāhkāk sohkēthimōwin, mākēkwā pāpēyāk poko tāhkōskēwin kitā is otināmāhk. Kī kiskīnopitikonānāw ēkwā kisīk ē tāhkōtāstēk ānihi sāsāy kā kē othāstāniwīki misiwē āsowākāskoh omā āskīy. Mēcēt ēyākoni kā māsināhikātēki ē itwāhāmākoyāhk etē māwāci kitā kē mistāhi kāskētāyāhk kēkwāy ānimā ohci kēkwāy kāyāyāhk kitā āpāhcētāyāhk.

Ēkwā kisik, ātā ēkē pē ēskwāyāc āstāniwīk omā Miskitwān Ākosiwin, Omā kitā tocihkātēk itā kā māsināhikātēk (Strategy) nistāwinācihkātēw ānimā ithikohk ē nitāwēthētāhkwāhk nāwāc mistāhi kēkwāy kitā pākitinikātēk kitēsi nāwāc mithwāsik. Ēkosomā mākā kā wē is pākitiniht soniyāw:

- Ānā soniyāw mithwāyāwinihk isi kāpākitiniht ithikohk ēkotā ohci Mistikwāni Mithwāyāwinihk kāti pākitiniht, nāwāc mākā kēkāmītāht āpisk tāhto mitātāht-o-mitānāw, āyāhk ohci kāyātē tēpākohk tāhtwāpisk poko kākē pākitiniht. Ēyākomā mitātāht āskiy ispē ānohc.
- Ēkwā ān ākā kāhāmāht āwēyāk kēspāthit ēkotā Mistikwān ākosiwinihk, nēsūpisk tāhto mitātāt-o-mitānāw nāwāc mēnā kāyātih.
- Ēkwā kātāwā kitā isi pākitiniht āhpo ci kē wāni pākitināw Mistikwāni Mithwāyāwinihk isi. Ēkosi nāwāc kitā wē wēcihiwēmākāhk kitā mithwāyāhk Kistikwānāhk; ēkwā
- Ēkwā itānātohk āthisitiniwāk, āhpo āniki kā wā wēcihiwēcik, kitā wē āhpo pākitinēwāk soniyāsā.

Kitā mosci ā othāstāniwīk kēkwāy nāmwāc ikwāthikohk. Ānimā kāwē isi wēcihiwēmākāhk *Mēsūsiwēpinikēwin*, *Mēsūci Pimātsiwin* kitā kitā wāpātcikātēk ātyispāthiki māhti tānsi omā kēspin ci wāskāwēmākān nēyānān āskiy kē ispāthiki. Omā kāwētocihkātēk (Strategy) wihcihkātēw ēkotā kēkwāy ānimā kitā āsāwāpāhcikātēk, ēkwā mēnā nitosāhikātēw wāthāw isi kitētāpināniwīk ēkosi kitā māskāwāk Kānātā kāwē tipāpāhtāhkwāw omā Mithwāyāwin Ostikwāniwāhk āthisitiniwāk otā kā wēcikic omā Kitāskēnāw.

Ēkwā pēthisk, *Kāwētocihkātēk Omā*, (Strategy) nistāwēthētākwān nāspitci āwāsīmē kitā tocihkātēk kēspin wē kāskētāniwīk ānimā kā kākwē kāskētāniwīk. Ēkosomā ē tēpwātēcik Kānētiyānāk āsowākānē omā āskiy, ēkotā ānimā māsināhikānihk (Strategy) nāwāc kitā wē wēcihiwēcik itā kāyācic, pāpāmih ēkotā, ēkwā misiwē omā kitāskēnāw kitā māmāwonāhkwāw opētākosiwiniwāw sohki tātoskātcikātēk omā Mistikwāni Mithwāyāwin otā Kānātā.

Kāwē Tocikātēk Mistikwāni Mithwāyāwin otā Kānātā ānimā māsināhikān tākēcīnāhonāniwīk ēkotē Kānātā ē isi kāpāwit kitā pētos ispāthik kēkwāy kēcīnāc. Mistāhi māmiskocikātēkwāwi oho Ākosiwinā, ēkwā sihkimētūwāwi āthisitiniwāk kitā pēkiskwātāhkwāw, ēyākomā Tocikēmowin, kitā wēcihiwēmākān ānimā āthisitiniwē kēsi kitāpāhtāk omā ākosiwin kitā nistotāhk, ēkwā ēkosi āniki ēkosi kētāspinēcik pētos tēsi pāmihāwāk ēkwā piskihc kitā tohtāhcik.

Ēyākomā māsināhikān *Kāwētocihkātēk* (Strategy) kitā wēcihiwēmākān āthisitiniwāk kā ākosci Ostikwāniwāhk ānd nāwāc poko ēkā kātāwā kā isāyācic, -wāwēs ci āniki mistāhi ēkosi kēsāyācic-kitā kātāwā isi pāmihēcik ēkwā kitā kistēthimēcik, pēyātāhk tēsi pāmihēcik, tāsok oko kotākāk āthisitiniwāk otā Kānātā okāskētāmāsiwiniwāw.

Māmāwi, kikā kē kitchi nāhonānāw kākithāw āwēyāk otā kāwēkit Kānātā, pēyākwān kēkwāy kitā tāwināhmāht kitā kāskihtāmāsot Mithwāyāwin Ostikwāniwāk, ēkwā Cihkāmāhtcihowin.

Misiwē omā Kānātā ēkosi ē itē thēcikātēk, ānohc omā poko kitā ātoskātcikātēk Mistikwāni Mithwāyāwin. Ēkosi omā kāwē Tocikātēk kā māsināhikātēk otā māsināhikānihk (Strategy) kiāk wēcēwikonānāw kā is pākosēthimowāhk kitā ātēspāthic.

Mistikwāni Mithwāyāwin, Mistikwāni Ākosiwin, Mēnowāyāwin, ēkwā Cihkāmātcihowin. Mistikwāni Mithwāyāwin pētos ēyāko ēkā mēnā āwēyāk kākosit ostikwānihk ēkwā ēyāko kā nitonāmāhk mithwāyāwinihk isi. Mistikwāni Mithwāyāwin āthisk ē itāmātcihowin tāskoc āwēyāk kā māmētonēthētāhk kitā kē wēcihisot, ēkwā kitā kāskētāht kitā sāhkočētāt omā kā mikoskācihikot tāhto kēsikāw, ēkwā kitā ātoskēt kwāyāsk kitā nohkotāht kēkwāy, kitā wēcihiwēt otētāwinihk.⁶

Mistikwānihk Mithwāyāwin ēkā kātāwā kēspāthik, ēyākonimā āthisitinēw omā kēsi wāskāwēt, kēsi māmētonēthētāhk, āhpo kā mosihtāt otēhik, ēkā kātāwā kātēsiskākot, ēkwā ē kāwānāhikot āyāmihihikēwinihk, otātoskēwinihk, kototēmihtoht, āhpo owāhkomākānā ēkwā ēkā kākē pēyāko pāmihisot. Ēyākoni ānihi tāskoc kāwē sēkisit, āhpo ēkā kākē ponih pākwātāhk, kā kāskēthētāhk mēnā ānihi nāwāc ēkā mwāsi kā isāyāniwik tāskoc āwēyāk nāwāc poko ēkā kātāwā kēsāyāt, pākwāntā kā itihtāhk tāskoc āhpo nānātohk kē tāhkāmikisit.

Nāmothā pēyāk poko kēkwāy kā tocihkēmāhkāk, ēkwā mēnā kākithāw āwēyāk kitā kē sāmiskāk ēyākoni ākosihwinā kāyāk pikwāthikohk ē itwāt wāskēwinēt āhpo ē itākisoht. Kā mosihikot āwēyāk ēkwātowāhk ākosiwin, mistāhi kēkwāy ē māmāwi ātoskēmāhkāk āthisitinēw ohci opimātsiwin, ototēmā, ithikohk kā kāskētāht ē pāmihisot, omāmētonēthēcihkān, wēyāw, ēkwā onēkihikwā otākosowinithiwā. Ēyākoni mēnā āthisk mistāhi wēcihiwēmākwānwā Ostikwānihk āwēyāk kāwē mithwāyāt.

Ēkwā omā mēnowāyāwin, ēyākonimā kēt wāniwik, āwēyāk kāwi kātāwā ē isi pāmihisot, ē nāhēthētāhk, ēkwā ē wēcihiwēt kēyām āhpo kēyāpīc kēkwāy nānitāw isi ē mosihikot. Ēyākomā *Māsināhikān Tānsi Kitā Tocihkātēk*, ānimā kāwē isi nātcihkāpāwēsicihkātēk kēkwāy mēnowāyāwin isi, nāwāc wāthāw ēkwā mētākwē tētāpināniwik ēkosi mēnā kitā kiki kitā pātcihkātēk *Cihkāmātcihowin*, ēkosi mākā kitā pātcihkātēki āwēyāk kā itāt wāskēwihnet, kākithāw āwēyāk kitā kikākimāw ēkotā Mēnowāyāwin kā māmiskocihkātēk.

Kā kipihtinihcik kā kāwē nipāhisocik oko mēnā miskocihkātēw ānimā Māsināhikān Kāwētocihkātēk Mistikwāni Mithwāyāwin Kānātā kēsi thēkātēk. Nisowānācihisowin omā mistāhi pēkonikēmākān āthisitiniwāk owākomākāniwāwā isi ēkwā ētāwinā otā Kānātā. Nisowānācihisowin ēkwā omā āwēyāk kākosēwēthitāhk, ēyākoni ānihi āthisk ē wēcēwākānētōmāhkāki. Nāntāw nēwāw mitāhtāt-o-mitānāw 4000 āthisitiniwāk ē nisowānācihisocik omā misiwē Kānātā tāhtwāskiy, ēkwā mihcēt ēyākonihk ēkē kiskēthimihcik nāwāc poko ēkā kātāwā ē isi māmētonēthētāhkāw.⁷ Nisowānātcihisowin ēkwā omā Mistikwān Ākosiwin pēyākwān itā tāskoc ē ohci pāthiki. Omā kā māsināhikātēk *Tānsi Kitā Tocihkātēk* ēkotā mākā wēcihkātēw isipē ispāthiki, tānsi kāwē isi kipētinihikātēk omā nisowānātcihisowin otā Kānātā.

ITĒ ISI PĒYĀK1:

Kitā sihkiskikātēk Mithwāyāwin pokwānimā itwāt-wāskēwinēwin, kiskināhāmātowikāmihkok, ēkwā itā āwēyāk kātōskēt, ēkwā kitā kipihtinikātēk Nisowānāhchisowin ēkwā mistikwān ākosiwīn itā kitā kē ispāthik.

Ēkosi kēspin sāsikhitsāhikātēki Mithwāyāwin ēkwā pātāpinikātēki Mistikwān ākosiwīn, ēkosi nāwāc mētcēt kitā mithwēthētām-wāk pimātsiwīn. Ēkwā mistāhi kitā nēki nikātēw āniki tāhto ēkā kā nāhtā mithwāyācik Ostikwāniwāhk, ēkosi kā isi mosihtācik ēkwā āniki kā nisowānāchisocik.

Kātāwā isi māmitonēthētāmiwīn- Cihkāmātcihowin, kātāwā isi wāskāwēwin, ēkwā tāpitāwākēthimowin ānimā kānāyētāwāhk pimātsiwīnihk.- māwāc kitā mithwāsīn pimātsiwīn ēkwā mēnā misiwēsi mithwāyāwinihk ēkwā Cihkāmātcihowinihk, kēyām ātā misthi kēkwāy ē mākāskwākomāhkāk omocih Ākosiwīn.⁸ Thākētāniwiki omā Mistikwāni Mithwāyāwin kākithāw āwēyāk ohci, mistāhi kitā tipāhikēpāthēw misiwēsi āthisitiniwāk ohci pimātcihisowinihk ēkwā otomihtowinihk.⁹

Ēyākoni ānihi kispēwātcikātēkwāwi, kitā kitēthimēcik āthisitiniwāk,(ē.g. Kitā kiskēthētāhk-wāw ē nitāwēthimēcik, ē mithowēcēwākānihtocik, ēkwā wēyāwāhk ēmithwāyācik,) ēkwā kitā nēkinikātēki ānihi kāwē ākosihikotcik (ē.g., kākē isi pāmihēcik kāpē āwāsisēwītcik, kā pēyāko āyācihk), ēkosi kikā nēkinēnānāw āwēyāk kāti wē ākosihit ostikwānihk ēkwā kotākwā ākosiwīnā, kitā nēkināmāhk ānimā āwēyāk ēkosi kāti wē itāmāhchihot āhpo kā māskihikot, ēkwā kitā sihtōskāwāyāhk-wāw āthisitiniwāk kāwē mēnowāyācihk.¹⁰ Ēkwā ānihi āthisitinihāhk kāyāki kāwēcihikot āwēyāk kāsīhtōskākoht, tāskoc omā kātāwā wāskāhikānihk kāwēkit āhpo ātōskēwin kāyāt mēnā mistāhi āpstwānā.

Mistāhi kiskēthētākwān ānimā kēkwāy kā wēcīhiwēmāhkāk. Māwāci ānimā ē mithwāsīk Mistikwāni Mithwāyāwin ohci, kā nēkinikātēk Mistikwāni Ākosiwīn, ēkwā nisowānāchisowin, ēyākoni ānihi ā ātiht āthisitiniwāk kothāstāmāhcik (kētātwāskēwinihcik tāskoc āhpo pētos) ēkwā itā kāyācik (kiskinwāhāmātowikāmihkohk, Otātōskēwiniwāhk, wēkiwāhk). Ēyākoni ānihi ē māwāw kēkwāy ē kitāpātcīhkātēk, omā kitā kē isi āpātāhk, ēkiskēthētāhk-wāhk ānimā kēkwāy kitā kē tociātēk, ēkwā ē sihtōskāmōmāhkāhki itcāhwinsā kitā kē wāwēcīhiwēmākāki ēkwā mēnā kinwēs ē nāhtā ispāthiki.^{11,12}

Tātoh kēsīkāw kā isi kitāpātcīhkātēk omā Mistikwāni Mithwāyāwin nāwāc mākā kitā kē otihcihkātēw ānimā nāwāc kitā ātōskēhēcik oko kā kosihcik, kākithāw āwēyāk kitā mithwāyāt, pikwēsī ē itwāt-wāskēwinēt kitā wēcīhēcik āthisitiniwāk kitā kwāyāsk tohtāhk-wāw kiskinwāhāmātowinihk ēkwā ēkā ēkwāthīkohk kitā pēkwāhkāmīkīsihcik.^{13,14} Ēkosi kitā tociātēk mistāhi poko kitā ātōskātcīkātēk pitcāyih ēkwā wāthāwētīnāyihk Mithwāyāwinihk ēkwā āsīch Mistiwāni Mithwāyāwinihk.

ITĒ ISI PĒYĀK 1: ĀNIHI MĀWĀTCIH

- 1.1 Kitā thākētāniwik
wāskāmēthētāniwin omocih
tānsi kitā isi wā wihcētāniwik
Mistikwāni Mithwāyāwin, ēkwā kitā
nākinikātēk mistikwāni ākosiwin
ēkwā nisowānāhchisowin pikwēspih,
ēkwā ēkā kitā māci kitāpāmihcik oko
kākosicik ostikwāniwāhk.
- 1.2 Kitā wēchēcik onēkihikomāwāk
owākomākānāk, okiskināhāmākēwāk,
kēspāk kiskināhāmātowin, ēkwā
ētcāwinsihk ohci onēkānēwāk kitā
wā wihcētācik omā Mistikwāni
Mithwāyāwin āwāsisāk, ēkwā kā
mīsikitsicik, ēkwā oskāyāhk, kitā
nēki nāhwāw omā ākosiwin
ēkwā kitā kipihtināhwāw
nisowānāhchisowin pikwēspih
ēkwā ēkotā kiēspāthihocik māyāwāc
kēkwāy mothēthētāhwāwi.
- 1.3 Kātoskāniwik itā kitā mithwāsik
Mistikwāni Mithwāyāwin ohci.
- 1.4 Kitā mähkisihtāniwik ānimā
kēsi kāskētācihk kihcēyāyisāk,
owāhkomākānāk, it ākā pāmihicik
oko, ēkwā itcāwinsihk ohci
kitā wāwihcitācik Mistikwāni
Mithwāyāwin āwēyāk kāti
kihtiyāyiwit, kitā kipihtinikātēk
Mistikwāni Ākosiwin ēkwā
Nisowānāchisowin pikwēspih
nāhipāthiki, ēkwā ēkotā
tā ispāthihocik mēyāwāc
kēkwāy mothēthētāhwāwi.

ITĒ ISI NĒSO 2:

Mēnowāyāwin ēkwā cihkāmātcihowin kākithāw āthisitinēw pokānā ē itwāt-wāskēwinēt ē wētokihtāhk omā Mistikwānāhkosiwin ēkwā kotākā ākosiwinā ēkwā kitā kistēthimiht.

Ēyākomā Mēnowāyāwin kētcikātēk, tāskoc ē pimotoāniwik mēskānāhk āwēyāk kitā āti mithwāyāt, ēkosi wēthāwāw ēyākonik kākoscik kitā nāwāsonāmāsiwāk ānimā kēkwāy kitā wēcihikocik māskihkēyā āhpo kāwē wēcihikocik kitā nithwāsinithik ēkwā kitā nāhēthētāhkāw opimātsiwiniwāw. Kēyām ātā omā ākosiwin ē kipihtinikotcik.¹⁵ Mēnowāyāwin omā mistāhi sihtoskātcihkātēw kitā wēcihikot āwēyāk ēyākwēthēw omā mēskānāw kāpimāhāmēt.

Ēkwā ātiht oko kē tākāmikisicik, tāskoc ē wēcihiwēcik mēnowāyāwinihk isi, mākā ēkā mistāhi mēnā ātiht tāskoc ē kipiskākomāhkāhk kēkwāy. Tāskoc omā kākēpātsiwin ēkā ēkē nistohtāhkāw omā mēnowāyāwin ēkwā kitākē wāskāwētōtāhkāw.^{16,17} Tāskoc ēsā kitwēt-wāniwik ēyākonimā pēyākwān ē 'nānātāhiwihcik' kitēt-wāniwik. Nāmothā mēnā ē itwāniwik ēkā āwāsimē māskēkiyā kitāpātāhki kitā mosci sāsīhtoskātōnāniwik poko. Nāmothā ēkosi ē itwāniwik. Mākā mēnowāyāwin āthisk ē wāhwēcihēcik āthisitiniwāk kitā nāwāsonāhkāw opimātsiwiniwāw, ēkwā kitā tāwināmāhcik tānāwāsonāhkāw ānimā kēkwāy kā nitāwēthētāhkāw.

Tāpitāwēthimowin ēkotā kocihpāthic mēnowāyāwinihk, kāwēcihiwēk nāwāsonikēwin, kistēthimisowin ēkwā tāpwēwākwēthimitowin kitā wēcihiwēmākān Cihkāmātcihowinihk āwāsisāk ohci ēkwā kētēyāyāk tāskoc mēnā kihciyāyisāk oho ākosiwinā kā āyācihk. Mēnowāyāwinihk isi isowēpinikāniwiki kitā wēkomāhkān itē isi wēcēwākānihtowinihk- āniki ohci kā pākitināhkāw kēkwāy, owāhkomākānāk, Onēkihikomāwāk, ēkwā kā ototēmīt āwēyāk ānihi- kitā sihtoskākāwāk āniki omā mēskānāw kā pimitsāhāhkāw mēnowāyāwinihk isi ēkwā cihkāmātcihowinihk.

Tāpitāw kistēthimāyāhkāwāi āthisitiniwāk ostikwāniwāhk kākoscik, ēkosi kihci ēyāko ānimā ē nātcihkātēk mēnowāyāwin ēkwā cihkāmātcihowin. Kā nākāskākēmāhkāki nāihi- tāskoc kā isi kitāpātāhkāw ātiht oko, āhpo tānsi kā isi wāskāwēcik, āhpo oho tānsi kētāpicik- ēyākonī oho ohci āthisitinēw pētōs kā isi kitāpāmiht ākosiht ostikwān cāhpāsis ē ātiht. Ēyākonimā poko kitā kipihtinikātēk.

Ithikohk mētēcēt oko kākoscik ostikwāniwāhk, kipāhotowikāmikohk ē āsowāsocihk, ēkosi mākokih kitā kistēthimihcik, ēkwā pēyākwān kitēsi pāmihēcik omā kēkwāy kā pākitinikātēk kā wihcihiht āwēyāk tāskoc kotākāk āthisitiniwā otā Kānātā kitāskēnāhk. Kitā kotcētāniwik kitā nihtāstāniwik ānimā ākihtāson oko ostikwāniwāhk kākoscihk kā kipāhocik ēkosi mākā kitā sohki nāwāc koycihtāniwik. Ēkwā itā nohtāw kā kitā pātcikātēk omā Mistikwān Mithwāyāwin kā pākitinikātēk kēkwāy ēyāko kitā pā pēkiskwātcihkātēk.

ITĒ ISI NĒSO: KIHCI ĀNIHI

- 2.1 Tā kwēskipitcihkātēk othāsowēwin ēkwā ānimā kēsi wāskāwētocihkātēk kēkwāy mēnowāyāwinihk ēkwā cihkāmātcihowin oko ohci āthisitiniwāk pēkwēsi ē itwāt wāskēwinihcik kā mosihikotcik omā Mistikwānāspinēwin. Mēno owākomākāniwāwā, onēkihikowāwā
- 2.2 Kitā wēsāmihcik oko ēkosi kē tāspinihcik wēstāwāw kitā othāsiwātāhwāw omā kēkwāy ēkotē isi kā pākitinikātēk.
- 2.3 Kitā opinikātēk kistēthēkikēwin okocih ostikwāniwāhk kākosicihk.
- 2.4 Kitā nihtinikātēk ānimā ākihtāson kākipāhikāsocik oko ēkā kātāwā kēsāyācik āhpo kāwē isāyācihk, ēkwā kātāwā tēsi wēcihēcihk ānimā isi āwēyāk kā wēcihit ēkosi kēsāyāt āniki sāsāy mēkwāc ē kipāhocihk.

ITĒ ISI

Kitā wēcāsik kitēsi kātcihtināk ānihi tāhto māmāwi wēcihikowin
ēkwā nānātāhowēwinā, sihtoskākēwinā, ispē ēkwā kēspin
āthisitiniwāk nitāwēthētākwāwi.

Wāthāw kipē itotānānāw omā kāpē ātoskātāmāhk Mistikwāni Ākosiwin otā KānātāMākā kēyāpitc ē pāpiskihtinikātēk ēkwā ēkā mistāhi soniyāw ē pākitiniht, ēkosi māmwāc kikē nākiskēnānāw ānihi oko Kā kosicik kēsi nitāwēthētākwāw otā Kānātā. Āthisitiniwāk otā Kānātā kā kikiskācocik oho ākosowinā-Pikwēsi kētāwāwāskēwininihcik ēkwā ithikohk kākosicik- ēkwā mēnā owētōkēmākāniwāwā kitā kē sēmāk kāticināmāsocik ānihi tāhto ē ētākwānithiki kitocih wēcihēcik, Nānātāhowihwēwinā, ēkwā sihtoskākēwinā, tāskoc kitā kē isi māmīsēcik kēspin kotāk ākosiwin tāskoc otihāspinēwin kitā otihitnicocik āhpo māncōhā kitā mowikocik.

Mistikwānāspinēwinihk is wihcihiwēwinā, nāntāwihwēwinā, ēkwā sihtoskākēwinā, nānāthohk ēkwā misiwētē pākitinikātēwā pokāniki ākosiwin kātōskātāhkāwā ohci. Āniki kā nitā wēthētākwāw tāwēcihēcik, omā ānohc ēkotā kāstēk wēcihiwēwin mistāhi āthāpināhkwan. Ēkosi mēnā itēthētāmāwā āniki ēyākoni kā pimipāthētācik kihci mitāhtāt-o-mitānāw āniki oti kā wēcihiwēcik, kā nānātāwihwēcik ēkwā kā sihtoskākēcik ānihi kā nitāwēthētāmithit. Kēyām mākā ēkā pēyāk kitā kē “nāhiskākēk kēkwāy” mākā kitā kākwē isihitāyāhk, pokānimē iskwātēm kitā pihtokāhikot āwēyāk kitā kātcihtināk kitā wēcihit māwāci ē isi nāhiskākot, ēkwā māwāci ēkā kitā mēstinikēpāthik.

Kēnitāwēthētēnānāw “kātāwā ē itākotēk” isi wāskāwēwin ēkosi āthisitiniwāk kitā wēcietāhcik kitā kātcihtināhkāwā kēkwāy māwāci āwēyāk kā wēcihēt, kā nānātāwihit, ēkwā kā sihtoskāt omā kā nitāwēthētāhk. Ēkwā pāpētōs ānihi kāwē wēcihikot kitā wēcētāht kitā pimotēhot pāpētōs tāwāpāmāt kātēsi pētōsi āyāt. Kākithāw āthisitinēw pāpētōs mēskānāw pimitsāhām mithwāyāwinihk isi.Ēkwā kātāwā isi ānihi kāwē āpātcihtāt māmāw kitā wā wēcihitōmākānithiki kāwēcihit, kā nānātāwihit, ēkwā kā sihtoskāht mākā wēthā ānā āthisitinēw ē isi nitāwēthētāhk poko ānimocih itowāk mistikwānāspinēwin kāyāht. Pāpētōs ētāwinā, pāpētōs kēkwāy āyāwāhk kitā nākiskāhkāwā kēkwāy kāwē kotcihikotcik.

Ē misiwēyāk omā itā āwēyāk ostikwānihk ākosit kā ohci wēcihit, ēkwātowāhk kitā sā sākāpēkāmok misiwē ētāwinihk, ēkwā kotākā wēcihikowēwinā. Māskēkēwitininiwāk, okiskināhāmākēwāw, simākānisāk, ēkwā kiwēs āwēyāk it ākā kānāwēthimihit oko kitā kē wāwēcihitocik ēkwā mistikwāni nānātāhiwēwā, kitā nāskwēwāsētāwic omā āthisitiniwā kēsi nitāwēthētāmithit. Nāwāc kākithāw kēkwāy māwāsikonikātēki mistāhi nāwāc kēkwāy tā kāskētāniwin mēnowāyāwin ohci; ēkā tā nohtēpāthiki māskēkiyā, ēkwā kātāwā isi kitā wēkihēcik oko, tākākēskimihciik, ēkwā tāwā wēcihikotcik wēcāyiwāwā, mēnā tāwēcihikwāk ātoskēwinihk ēkwā āyāmihcikēwinihk isi.

ITĒ ISI NISTO 3: KIHGINĀC ĒYĀKONI

- 3.1 Kitā thākāstāniwithik āwā
mithwāyāwinihk kātōskēt kitā
wēcētāht mistikwāni mithāyāwin.
- 3.2 Nāwāc mistāhi kitā kē
kātcihtināhwāw oko ētāwinihk
kāyātcik oho kāpākitinikātēki
pokāwēyāk ē itwātāskēwiniht ohci.
- 3.3 Nāwāc kitā wēcāsik āwēyāk
kitā kātcihtināhk itā kwāysk
āwēyāk kāwāpāmiht, ēkwā kā
mithoscik māskēkēwitiniwāk,
kā mithwāsik nānātāhiwiwēwin,
ēkwā sihtōskākēwin kātēsi
nitāwēthētāhwāwi āniki kwāyāsk
kākosicik ostikwāniwāhk kā
nāhētāwāhk itā kitā kē mithwāyācic.
- 3.4 Kitā nisitāwinācikātēk ithikohk ē
wēcihikotcic wēcāyiwāwā oko
ēkosi kēsāyācic
- 3.5 Wāskāhikānā kitā mēthēcic,
ēkwā kitā sihtōskācic, kitā
pāmihisocik tātoskēcic, āhpo
tā āyāmihcikēcic oko kākoscic
ostikwāniwāhk ēkwā kitā
wēcihimiht owētōkēmākāniwāwā.

OTĒ ISI NĒYO 4:

Kitā nihtinikātēki ānihikitā kē wānāhčikēmāhkāki ēkā kitā kipiskākocik oko kitā kātcihināhkāw kitā wēcihēcik ēkwā mēnā nāwāc sohkih ēkwā sikwāc kitā māsihkikātēk omā kēsi nitāwēthētāhkāw ocēnāsihk ēkwā Kēwētinohk ohci āthisitiniwāk.

Kākithāw āwēyāk otā Kānātā kitā tāwināhmāht pikwēsi kāwē tohtāhk mithwāyāwinihk isi ēkwā cihkāmātcihowinihk. Ānohc āthisk nāmothā kākithāw āwēyāk pēyākwān isi pāmihāw.

Ēkwā omā itē kā isikāpāwināniwik, nāwāc sohki ē kitāpātcikātēk omā tānsi tākē tocihkātēk Mistikwānāspinēwin ānikocih kēsi kāpāwicik kitā kē wihci kātcihināhkāw omēthēw isēyāyāwin, āhpo āniki ēkā mistāhi kā nākātēthinēcik ēkosi kitā kē itāspinihcik. Ānimocih osām ētokē ēkā kātāwā itā ē wēkihcik, ē kitimāki pāmihocik, āhpo itē kākē otohtēcik, kākē pē isi pāmihēcik, ēkwā mēnā kēkwāthēw kā kē pihtotēcik omā āškiy, āhpo kēwētinohk kā wēkihcik, āhpo oti mēnā ēkā mētcēt kā nisitohtāhkocik (Ākāthāsēw āhpo Pāhkwayis) āhpo mēnā tānimātohwā iskwēw āhpo nānpēw āhpo āhpihtāw āyi.

Kēkwāyā oho tāskoc āwēyāk kā kiti māki pāmihot, ēkā kāwēkit, āhpo ēkā kākē miskāhk ātoskēwin, āhpo kākākwē āyāmihcikēt, ēyākoni oho kitā kē wēcētāmākwānā Mistikwāni ākosiwin, ēkotā ohci āwēyāk kitā ohci ēkā kāyāwā isāyāt. Otē Kēwētinohk ēkwā wāthāw kāyāki ēhcāwinsā, āskāw nānwāc mithwāsin nipi, ēkwā mēciwin ē mistāhkētēk ēkwā ēkā māskekewitiniwāk ē itāhcik, ēyākoni mēnā kēkwāyā wē wānāhčikēmākwānā. Onēkānēwāk poko pokāniki kitā nitāwēthimāwāhk kitā kwēskātācik kēkwāy ākosowinihk isi. Ēkosi kwēskātāwāwāi kēkwāy, nāmothā ēkwā mētcēt o tāskānāhk kitā āthāwāk.

Āthimān mēnā kitā kātcihtinikātēki oho wēcihikowinā mēcēt ohci. Māmēcētowā āthisitiniwāk tā nāhēthētāhkāw omā kēsi nānātāhiwēcik ēkwā kā sihtoskātēk. Oko kēkwāy kā pākitināhkāw kitā itinēcik poko pā pētos oho āthisitiniwā ohci, pā pētos kā isāyāmithit, nāpēw ēkwā iskwēw āhpo āhpihtāwāyihk, ēkwā kā kē isi pāmihimiht otāhk. Ēkwā mēnā āniki ēkā mēcēt kā nisititāmithit opēkiskwēwiniwāw. Ākāthāsēwāk āhpo Pāhkwayisāk) kotākā mēnā āyāmowinā.

Ēkwā mēnā Mistikwāni Mitwāyāwin kitā sā sihtoskikātēk kihciwāk, miswētā oko kā pākitināhkāw kēkwāy kā ātoskēcik ētāwinihk. Nithwāsin kit ākā kotcihtāniwik omā kāyās kiskēthētāmiwin, isihcikēwinā, kākē is kitā pāmiht āwā ostikwān ēkā kā mithwāyāt, oko kākē miskākātēk ākāmihk kihcikāmihk, kā pētāmocik, āhpo pāpētos itowāhk āthisitiniwāk, ēkwā mēnā wēstāwāw kitā wēcihēcik oko kā ātoskēcik.

ITĒ ISI NĒYO 4: KITCINĀC ĀNIHI

- 4.1 Omā kā oshitāniwik kēkwāy nāwāc kitā mithwāsik āhpo itā āwēyāk kāwēkit, ēkotē isi kitā itāpināniwik omā Ostikwān āwēyāk kāwē nānātāwihit.
- 4.2 Kitā othāstāniwik nāwāc kitā mithwāsik omā it ākā pimpāthētāniwik omā Mistikwān Onānātāwihiwēwin oko ohci opāmih kohci tākosihkwāw, Kā pētāmocik, āhpo pā pētoshtowāhk āthisitiniwāk
- 4.3 Kitā māsikhātcihtātēki oho Mistikwānihk Āwēyāk kākosit otē kēwētinohk ēkwā wāthāw kāyāki etcāwinisā.
- 4.4 Kitā sohkāhk omā kā isi wāskāwētocikātēk Mistikwāni Mithwāyāwin, oko ohci opēkiskwēwiniwā ēkā mihcēt kā nistotāmithit etcāwinisihk (Ākāthāsēwāk āhpo Pāhkwāyisāk).
- 4.5 Kitā pēkiskwātcikātēk Mistikwāni Mithwāyāwin oko ohci Nāpēwāk ēkwā Iskwēwāk āhpo āniki Āhpitāwāyih.

ITĒ ISI NĒYĀNĀN 5:

Kitā wētātoskēmihcik Nēhithāwāk, Āyiskēmēwāk, ēkwā Āpētāwikosisānāk Māhti tānsi omā wēthāwāw Mistikwāni Mithwāyāwin kā pākāmiskākocik, āyāhk ohci omā pētos ē isi ētinēwitcik, ēkwā mēnā otāsotāmākēwiniwāwā ēkwā otinēwiniwāw.

Nēhithāwāk, Āyāskēmēwāk, ēkwā Āpihtāwikosisānāk kēsih nisihtotāhkāw āskiy, pimātsiwin, mistāhi wēcihiwēmākān tānsi kāwē isi wēcwātcihpāthik omā Mistikwāni Mithwāyāwin otā Kānātā. Omā nistāmih kēkwāy kāstāniwik otā Tākētocihkātēk, kākithāwēyāk ohci ē mithwāsik otā Kānātā, tāskoc mēnā ānihi kotākā kā māmiskocihkātēki Tā wāskātētocihkātēki omā Tākētocihkātēk it ākā māsināhikātēk, ēyākoni mēnā Nēhithāwāk, Āyāskēmēwāk ēkwā Āpētāwikosisānāk ohci.

Ēyākonimā kētisāhot āwēyāk kitā kē tocikātēk, ēkotā kiki Nēhithāwāk, Āyāskēmēwāk, ēkwā āpētāwikosisānāk ohci kēkwāy. Ēkotā ē nistāwinācihkātēk omā otsihcihkēwiniwāwā oko ēyākonik āthisitiniwāk ēkwā tānsi kākē pē isiyāyācik, tāskoc mēnā otāsotāmākēwiniwāwā ēkwā othāsiwēwinā wēthāwāw ohci. Mēcēt kēkwāy pēyākwān nistāmiyāyāw oko ohci Nēhithāwāk, Āyāskēmēwāk, ēkwā Āpitāwikosisānāk otēnāhk ēkwā opimih kā wēkicik, ēkwā mēnā oho kā nāyētāwāhki kā mosihikotik oko Nēhithāwāk, Āyiskēmēwāk ēkwā Āpihtāwikosisānāk kēyām pikwētē kā wēkicik.

Ānimā tākē totcihkātēk kē nistāmāstāniwin wē wēcihpēkiskwēmihcik oko Kānēkānihcik Nēhithāwāk Āyiskēmēwā kā Nēkānēstāwātcik, ēkwā Āpitāwikosiāniwi Kimāwāk mēnā āniki kā Piskētsicik Āpētāwikosiānāk mēnā Nēhithāw Iskwēwā Kā Nēkānēstāwātcik. Ēkwā kotākāk kēkwāy ē kitāpimikocik ēkotā tāskoc ānihi wāskāhikānā Friendship Center Kā isi thēkātēki miswē isi Kānātā.

Omā Tātocikātēk mistāhi sohki wētāmāwāhk oko ithikohk Nēhithāw āk, Āyāiskēmēwāk, ēkwā Āpitāwikosisānāk ēnohtē mithwāyācik ānimoci kākē isi pāmihēcik kiskinwāhāmotowinihk, kākē ā otinēcik āwāsisāk ēkwā pētos kākē isi kitimāhēcik ēkwā otcāwāsimisiwāwā kā pākāmiskākothit ēyākoni kēyāpitc. Kitā Nānātāwihocik, Nēhithāwāk, Āyāskēmēwāk ēkwā Āpitāwikosisānāk-pikwētē ē āyātcik- tā wēcētātcik tā kācihtināhkāw oho Kā pākitinikātēki Nēhithāwāk Isicikēwinā ohci, ēkwā nānātāhiwewēwinā oko onēkānēwāk, Nēhithāwāk, Āyiskēmēwāk, Āpitāwikosiānāk tā wēcēsihkēmātocik. Ēkwā mēnā misiwēsi okimāwinihk kitā pēkwātcikātēki oho Pētos āwēyāk kēsi pāmihit, Pimāthihisowin ēkwā kitimāki pāmihowin.

Nāmothā misiwētē nisowānātcihisowin kā ispāthik oho Nēhithāwi, Āyiskēmēwi, āhpo Āpitāwikosiāni ētcāwinsā mākā mēct ē nākiskāhkāw. Misiwētē mākā kitā miskocikātēki.

ITĒ ISI NĒYĀNĀN 5: KIHCI ĀNIHI

- 5.1 Nēhithāwāk isi Kāpimāyāk:
Kitā māmāwātāniwiki oho itā
āwēyāk kocih wēcihit Mistikwāni
Mithwāyāwinik (Mistikwāni
Nānātāwihiwēwin ēkwā pākwāntā
kēkwāy kā pātcētācik) wēthāwāw
ohci Nēhithāwāk kāyās mēnā tānsi
kākē wēpinikēcik, ēkwā mēnā ānohc.
- 5.2 Āyiskēmēwāk isi Kāpimāyāk:
Kitā māmāwātāniwiki oho itā
āwēyāk kocih wēcihit Mistikwāni
Mithwāyāwinik (Mistikwāni
Nānātāwihiwēwin ēkwā pākwāntā
kēkwāy kā pātcētācik) wēthāwāw
ohci Nēhithāwāk kāyās mēnā tānsi
kākē wēpinikēcik, ēkwā mēnā ānohc.
- 5.3 Āpitāwikosāni isi Kāpimāyāk:
Āpitāwikosānāk kitā opinihcik kēwē
nāwāc mithwāyācik ēkwā kitā wēcih
kātcihtināhwāw Kitā nānātāhiwiwēcik
ēkwā tā wēcihēcik Kā pātcētācik
pākwāntā kēkwāy mākā isi tākē
wēcihisocik kiskēthētāmowinihc isi.
- 5.4 Kitā sohki nāskwēwāsihtāniwik
omā Nēhithāwāk, Āyiskēmēwāk,
ēkwā Āpitāwikosānāk otēnāhk
āhpo opimētē kāyācik Mistikwāni
Mithwāyāwin ohci ēkwā āsici
ānihi kēkwāyā āthisitinēw ēkosi kā
wē itiskākot.

ITĒ ISI NIKOTWĀSIK 6:

Kitā Wāskāwētcik Onēkānēwāk, kitā misāk Kiskēthētāmiwin ēkwā māmāwihwēcihitowin pikwēsēsi.

Misiwētā oko Onēkānēwāk, ē kiskinopitikocik okiskēthētāmowiniwāw nāmācē kitā māsihkāhkāwāw oho Tākētocikātēk itā kāmāsināhikātēk. Mistikwāni Mithwāyāwin nāmōthā “poko” ākosiwin ohci, mēnā nāmōthā “poko” kēkwāy kitā nākāskikātēk āhit ohci. Kākithāw mākā omā ē pākāmiskākowāhk pāpētos isi ēkwā mistāhi ē kiskēthētāhkāwāki pikwētā omā kā pimipāthētāniwik kēkwāy.

Okimāwinā miswē omā āskiy ēkosi tēsi kāpāwicik “māmāw okimāwin” tēsi kitāpāhtāhkāwāw omā wē oskēwēpāhāhkāwāw othāsiwēwinā Mistikwāni Mithwāyāwin ohci omētā kā pā piskētāpicik onēkānēmowāwā oki āsich. Mēnā, kēyām ātā tipāhāskānihk ohci ē kitāpātcikātēk omā Mistikwānāspinēwin kēsi pāminikātēk oti, mākēkwā mēcētwayāk itā oko Okimāwāk Otowā kitāpimihkwāk ēkwā ēkosēsi kitā kē wāwēcihitocik Okimāwinā ēkosi kitā wēcihiwēmāhkān kitā nāwāc mithwās ēkotā kēkwāy kākāskētāniwik Mistikwāni Mithwāyāwin ohci.

Ē tipāhikātēk ithikohk kēkwāy ē kāskētāniwik omā kāti nohkāw, māwāci nitāwēthētākwān ēkwā kākithāw poko pēyākwān tēsi tipāhāhkāwāw, kātāwā āhkitāsowinā kitā āpātcitācik. Nēswayāk omā kitocih nātāmāhk ēyāko: nistām, ānimā tānsi kā wē isi nisitāwināmāhk isi kā otinikātēki oho ākitāsowinā, tāskoc ēsā ithikohk kēkwāy ē āti ispāthik, mākā kitā wēcāsik ēyākonimā. Ēkwā kihtwām, tākē isi nistotāhkāwāhk ānimā kēkwāy kā mosāhkinikātēk, ēkwā ānimā tānsi kēsi mosāhkinikātēk ānimā kā mosāhkinikātēk.

Omā ēkā mistāhi kā pākitiniht soniyāw Mistikwāni Mithwāyāwin ohci, kātāwā poko kitā itāstāniwik ēyāko ēkwā omā nitāwāpēnikēwin kitā othēthēcihkātēk ēkotē tēsi pākitiniht soniyāw kātāwā māwācih tētāpātsiht. Mēnā kitā othāstāniwiki ānihi kitā pimitsāhikātēki ēkwā āsich ithikohk kēkwāy, nitāwēthētāhkāwānā nāwāc kithipā omā kiskēthētāmiwin kitāti āpātāhk ēkwā kitā mithwāsik. Nāwāc pāpēyātāhk othēthēcihkātēki omā kāwē tocihkātēk Mistikwāni Mithwāyāwin otātoskēwāk kā nānohtēpāthicik, ēkwā mēnā tānsi oko otātoskēwāk kāwē isi totāhkāwāw oskāyih kēkwāy āti ētāhkāwāhki. Ēyāko mēnā poko kihci tā tocihkātēk pētos kitātēspāthik tākāskētāniwik.

Oko āthisitiniwāk kākoscik mākā poko kitā nēkānikāpāwitcik ēkwā kitā nisitāwinācihkātēk ēyāko soskwāc kitā tāwinikātēk kitā nēkānikāpāwitcik. Mākā kitā kiskinwāhāmātcik poko omā nēkānēwin ēkwā soniyāw ēkotē tēsi pākitiniht oko kēcihwāk, pāpāmih ēkotā ēkwā nisiwē omā kitāskēnāw kāyātcik.

ITĒ ISI NIKOTWĀSIK 6: NISTĀM ĀNIHI

- 6.1 Kitā māmāwi otcihpitci kātēki oho misiwē Kānātā Othāsihwēwinā Okimānāhk ēkwā pāpētos it ākā toskātcihkātēk kēkwāy.
- 6.2 Kitā nāwāc mithwāsik isi omā kiskēthētāmowin kēsi kā māvāsokinikātēk Mistikwāni Mithwāyāwin ohci.
- 6.3 Kitā māskāwisihēcik oko Mistikwāni Mithwāyāwin kātōskātāhkāw.
- 6.4 Kitā nēkānāpitcik oko kā wētēwēwīkocik omēthēw Ākosiwin opimātsiwiniwāk owēcāyāmākāniwāwā āsicih omā kāwē othāstācīk, āhpo kāwē othāstāniwik othāsowēwin Mistikwāni Mithwāyāwin ohci.

ĒYĀKONI OHO MĀMĀW KITĀ KĒ TOCIHKĀTĒK

ITĚ ISI PĚYĀK 1:

Ānihi Nistām kāwē Tocihkātēki ēkwā kitā Ātēspāthik

- 1.1 nākātohkēwin tānsi sāsikhkiskikātēk Mistikwāni Mithwāyāwin, ēkwā kitā nākāskikātēk Ākosiwin ēkwā Nisowānāhchisowin pikwēspih mēnā kēsi kitāpāmiht āwēyāk kākosiht
 - 1.1.1 tā wāpāthithēcik othāsowēwāk, kātōskēhiwēcik ēkwā pokāwēyāk ithikohk ēmithwāsik Mistikwāni Mithwāyāwin itā kātōskāniwik.
 - 1.1.2 Thākāstāniwiki Āthisitinēw onistotāmiwin tēsi mithwāyācik ēkwā kitā cihkāmātcihocik, ēkwā tāsihtōskātcik ētāwinsā kitā wāskāwēstāhkwāw omā Mithwāyāwin ēkwā cihkāmātcihowin.
 - 1.1.3 Tā thākāstāniwithik onistotāmiwin tānsi tēsi nistāwināhkwāw āwēyāk nāwāc poko nāntāw kāwē isāyāht. Tāntā kitotināhkwāw sihtōskākēwin ēkwā kitā wēcihikocik.
 - 1.1.4 Kitā kiskinwāhāmātcik oko kēkwāy kātōskāhtāhkwāw kitā nisitāwināhkwāw omā ākosiwin sēmāk ēkwā kitā wā wēcihitācik mithwāyāwin ēkwā kitā kipihtināhkwāw mistikwāni ākosiwin ēkwā nisowānāhchisowin tāhtwāw kēspāthihikocik.
 - 1.1.5 Kitā nohtinikātēk omā ēkosēsī āwēyāk kēsi kitāpāmiht, wē thākākimihihch āwēyāk, kā nēyāk kipitinihch, ēkwā sēmāk kēkwāy ē tocikātēk tāwēcihihch āwēyāk, kitā āyiyāmihiht āwā kā kikiskākoht omā ākosiwin..
- 1.2 Owētōkēmākāniwāwā, kākitāpāmihocik, kiskināhāmātōwikāmikwā, kēspāk kiskināhāmātōwikāmikwā ēkwā ētāwinsik ohci kā pimipāthēcikēcik kitā sihkiskāhkwāw Mistikwāni Mithwāyāwin āpiscāwāsīsāk, āwāsīsāk, oski pimātīsāk ohci .
 - 1.2.1 nāwāc mistāhi sihkōskātōwin onēkihikomāwāk ohci ēkwā āniki kā pāmihikocik ēkosi āpiscāwāsīsāk kātāwā kitā isi ohpikicikh āhpo āniki kā āwāsīmē nēsowātsicik.
 - 1.2.2 Kitā nistāwinācikatēk omā āwāsīs ēkā kātāwā kāwē isopikiht āthisitinihnāhch āhpo omāmitonēthēcikānihch āhpo tēsi sihtōskātcik
 - 1.2.3 Mistāhi nāwāc tānistotāhkwāhki kiskināhāmātōwikāmikohk oho kākāwē itotāhkwāw kākithāw okiskināhāmāwākānāk wāwēs āniki kākōstātikocik.
 - 1.2.4 Mēcēt nāwāc oho kāsihtōskākotcik āwāsīsāk, oski pimātīsāk ētāwinihch ohci

1.3 Kitā mithwāyāniwik Ātoskēwinihk.

1.3.1 wēstāwāw oko kāpimipāthēcikēcik wāthāwētīmāyih okimāwinihk tā pimitsāhākwāw omā (Psychological Health and Safety Standards.)

1.3.2 Mistāhi nāwāc nisitotāmiwin kitā āpshtāhk omā itā kātoskāniwik omā ohci ākosiwin.

1.4 Kisēyāyāk, Owākomākānāk, it ākā pāmihit āwēyāk, ēkwā ētcāwinsā kitā sā sihkiskāhkwāw Mistikwāni Mithwāyāwin kāti kihtēyāwihk, kitā kipihtināhkwāw ēyākwēthēw mēnā nisowānāhchisowin ē isko kāskētāhcik ēkwā sēmāk kitā kipiskāhkwāw māyāwāt.

1.4.1 Ēkā pētos tēsi pāmihit āwēyāk ēkihtēyāyiwit omēkosih ostikwānihk kākosiht.

1.4.3 Kitā wēcihēcik kisēyāyāhk owēcāyāmākāniwāwā, ānihi kā wēcihikocik, tā nisitāwināhkwāw oho mistikwāni ākosiwinā, nisowānāhchisowin, kākitimāhit kisēyāyā, kāti kēskwēkihāt, ēkwā kitā mēyākwāmisināniwik nēyāk.

1.4.2 Kitā wēcihēcik kisēyāyāk kā sēsāwēcik mithwāyācik isi ēkwā kitā wēcēwākānicik.

ITĚ ISI NĚSO 2:

Ānihi Nistām kāwē Tocihkātēki ěkwā kitā Ātēspāthik

- 2.1 Kwēskwāsowāniwik, kwēskihwēpinikāniwik mēnowāyāwin ěkwā Cihkāmātcihowin ohci. pikwēsi itwāt-wāskēwinicik ěkā kā mithwāyācik ostikwāniwāhk owēcāyāmākāniwāw āsihci. 2.1.1 Tā pākitinikātēk omā tāwēcihikot āwēyāk kāti mēnowāyāt ěkwā tānsi tātocikātēk otā Kānātā.
- 2.1.2 Kitā kiskināhāmākāniwik omā Mistikwāni Mithwāyāwin oko ohci kā pimipāthētācik kēkwāy Ākosiwin ohci mēnowāyāwin itēkē isi.
- 2.1.3 Mēthowāyāwin ěkwā cihkāmātcihowin omā kitēsi wāwēthēcihkātēk āhātiht oko.
- 2.1.4 Kēsātc kitā kēsāsowātcihkātēk kēkwāy owā āthisitinēw kwāyāsk ěkā kātāwā kēsāwāt ěskwā ěkā wāskāmēthitāhk.
- 2.1.5 Ěkosi kitātāstāmāhcik āthisitiniwāk wēthāwāw kitā othāsiwātācik āhtiht soniyāwā it kocih pāmihēcik Kānātā isi kātocikātēk
- 2.1.6 Tāwēcihēcik owēcāyāmākānāk tāsihtoskāhkāw mēnowāyāwin ěkwā cihkāmātcihowin, kāwēcihācik oho ěkwā mēnā ěkā kitā osām mistāhi ātoskēcik.
- 2.1.7 Kitā wihtāmāhcik oko kā kitāpāmātcik, oho ěkwā āniki wēthāwāw ěkā kātāwā kēsāyācik, mēnā owēcāyāmākāniwāwā, tānsomā tēsi kitēthētāhkāw kēkwāy kā wihtāmātcik ěkā misiwē tā pāpāmākotēk ēyākoh.
- 2.2 Wēstāwāw oko ěkā kātāwā kēsāyācik ěkwā owētōkēmākāniwāwā, kitā othipāthētācik āwēyāk itā kohci wēcihit ěkā kātāwā kēsāyāt.
- 2.2.1 wēstāwāw kitā othāstātcik oko ěkā kātāwā kēsāyācik, omā itā kohci pimipāthihēcik, māsināhikān kā othāstāniwik oho ohci ěkwātowāk wāskāhikānā, ěkwā kā kitā pāmiht oho kākīpāmīkocihk omāmāwāpowā ěsā.
- 2.2.2 Kitā tāwinikātēk āthisitiniwāk oko ěkā kātāwā kēsāyācik kitā āpitcik itā omā kēkwāy kā pimipāthētāniwik omā Mistiwāni Mithwāyāwin. Ěkotā tātoskēcik.

2.3 Kitā kistēthētāmoht oko okāskētāmāsiwiniwāw ēkā kātāwā kēsāyācik

2.3.1 Kitēkātēnikātēki ānihi āwēyāk
kā wānāhikot ēkā kātāwā
kēsāyāht ātoskēwinihk,
kiskināhāmātowikāmikohk, (kēspāk
kiskināhāmātowin) ēkwā pētostā āsihci.

2.3.2 Ēkā kitā pākitinihcik Simākānisāk
tāwihtāhwāw kēkwāy
kipitinātāwāwi oho kā misihothit ēkā
kātāwā kēsāyāhtit.

2.3.3 kitā wāpātcihkātēk othāsowēwin ēkwā
kātāwā kitētāstāniwik itā ēkā ē tipāstēk
ānimā misiwēskāmik kāpātāhk.

2.3.4 Mēsawātc kitā āpātāhk mēnoāyāwin
ēkwā kākēskimowēwin ispihc ēsā
ānimā āwēyāk kā māmātcikwāpisot.
Soskwāc ēkā ēkosi tēsi pāmihit āwēyāk
otē nēkān.

2.3.5 Kitā sihtoskātēcik oko ēkā kātāwā
kēsāyātēcik ēkwā owētōkēmākānowāwā
kitā pēkiskwēstāmāsocik.

2.4 Ēkē ēkwāthikohk mistāhi kitā kipāhikāsocihk oko ēkā kātāwā kēsāyācik, Osām mēcēt ātskoc
ānohc mēnā ithikohk tākē kipāhikāsocik, ēkwā āniki kākīpāhocik ēkwātowāk, kitā ēkākwāhk
itā ohci kitā wēcihēcik.

2.4.1 Kitā ētāhwāk itā kitā ohci wēcihēcik
oko ēkā kātāwā kā isāyācik ēkā mistāhi
omā misihowin kitā nākiskāhwāw,
āhpo piskihc othāsowēwikāmik
ēyākonik poko itā kitā othāsowātēcik,
ēkwā pētos tā isi wēcihēcik oko
oskāyāk āhpo kihcihyāisāk.

2.4.2 Kitā itāhwāk omā āwēyāhk tāsok
kāwēcihit ēkā kātāwāk kēsāyāt itā
kā kipāhikāsocik oskāyāk āhpo
kihciyāyisāk ēkwā māsīnāhikānā
kitā itākwāhki wāthāwētāwāwi ohci
tēsi pāmihēcik.

2.4.3 Ēkwā ānihi kēsi pāmihēcik oko mitoni
ēkā kātāwā kēsāyācik, kitā miskikātēk
ānimā itā kātāwāk ēkā kwāyāsk
kākē wēcihēcik.

2.4.4 Ēkwā āniki wāthāwētīmwayihk
kāyācik kipāhotowikāmikohk
ēkosēsi āwēyā kāwēcihēcik, mistāhi
nāwāc kēkwāy kitā ātoskātāhwāw
pihcāyik kipāhotowikāmikohk.

2.4.5 Kitā kiskinwāhāmātcik kitā
nisitotāhwāw omā ēkā kātāwā
isāyāwin oko kā pimipāthihēcik tāsok
simākānisāk, othāsowēwikāmikwā,
āniki ēkotā kātōskēcik tānsi tēsi
pāmihēcik misihothicīh ēkwā āsīcīh
tāntā kitā kē ohci wēcihimiht.

ITĚ ISI NISTO 3:

Ānihi Nistām ěkwā Tānsi Kitā kē Tocikātēk

3.1 Nāwāc mistāhi kēkwāy kitā kitāpimikohcik oko āhkosēwikāmikohk kātoskēcik.

3.1.1 ěkwā oko ākosēwikāmihkohk ěkwā itā kākitāpāmihcik ěkā kātāwā kēsāyācik kākānāwēthimihcik, kitā māmāwiwēcihitocik ěkwā kitā kā kiskinwāhāmātocik.

3.1.2 Kitā māmāwi tocikātēk mēnowāyāwin ākosēwikāmikohk, wēthāwāw ohci oko ěkā kātāwā kēsāyācik ānihi āsicih owēcāyāmākāniwāwā omā kā othāscikātēk tānsi omā kāwē isi wēcihisocik.

3.1.3 Kitā māsināhikātēk tānsi omā kāwē tocihkātēk kāwāpāmēcik, kāwē isi pāmihēcik, ěkwā kā isi nānātāwihēcik, āhpo kā sihtoskācik oko ěkā kātāwā kēsāyācik, kāpātcētācik pākwanitā kēkwāy āhpo kā kāwē nisowānācihisocik, wāwēs ci oko wēyāwāhk kāhkosicik.

3.1.4 kitcihnāc āniki ěkā kātāwā kēsāyācik kitā wāpāmihcik sēmāk ākosēwikāmikohk.

3.1.5 Kitā āpātāhki oho osāyih ētowāhk āpitcēcihkānā, tāskoc māmātāwāpātcēcihkānā, kitā wāwēcihitocik, ěkwā kitā wēcētātcik kitā kātcihtināhkwāw kēkwāy, āthisitiniwāk kā māsihkāhkwāw omā Mistikwāni Ākosiwin.

3.2 Kākithāw āwēyāk kitā wēcih kātcihtināhk ěkwā mēnā kitā tāpitāwi pimpāthētāniwiki oho āwēyāk ěkā kātāwā kēsāyāt kocih wēcihit, pikwēsi ē itwāt wāskēwiniht.

3.2.1 nāwāc mistāhi kēkwāy kitā itāhkwāk ētāwinihk Mistikwāni Mithwāyāwinihk isi oko ohci pā pētos kā itwāt wāskēwinihcik.

3.2.2 kātāwā isi ěkwā kitā tāpitāwi māmāwi tocikātēk nāspic kitā mithwāsik wēcihitowin, ākosēwikāmikohk, mistikwāni mithwāyāwinihk, ěkwā āstēpēwinihk, pokānā ē itwāt wāskēwinihcik ohci ěkwā ānihi kāpātāhki ēkotā ohci.

3.2.3 ěkā kinwēs kitā pēhonāniwik omā āwēyāk kā nohtē wāpāmiht pokwē tāhtwāskēwinēt.

3.2.4 Kitā wēci kāticinikātēk kākēskimowēwin oko ěkosi kētāpitcik kānākātcētācik.

3.2.5 ěkā soniyāw, ěkā kihtākot, kitā kipiskākotcik oko oskipimātsāk, āwāsisāk, ěkwā onēkihikomāwāk, kitā kātcihtināhkwāw kākēskimowēwin.

3.3 Nāwāc kitā wēcētāht āwēyāk omā mitoni ěkā kātāwā kēsāyāt, kitā kwāyāsk kitā wēcihit, sēmāk, ěkwā kā nākācētāthit āwēyā kitā wēcihikoht ěkwā kitā nānātāwihikot.

3.3.1 Kitā othāstāniwiki oho ithikohk āwēyāhk kāwē isi mēthiht kwāyāsk nānātāhiwēwinā, ěkwā kā nākācētācik kāpātsihcik pokāwēyāk ohci ē itwāt wāskēwiniht kwāyāsk kākosiht.

3.3.2 Mēnowāyāwin ěkwā cihkāmātcihowin tēsi kitā pātcinikātēk othāsowēwin ěkwā kā tocihkātēk omā āwēyāk sohki kā nānātāwihit, ěkwā kā nākācētācik Mistikwāni Mithwāyāwin ohci kāpātsihcik.

3.3.3 Kā wāthāwēt āwēyāk itā sohki ēkē nānātāwihit, kitā nānākātcihit ispih pākitinihcih ākosēwikāmikohk ohci ēkwā ēkotā ohci ētāwinihk ānimā kocih kitā pāmihcik ēkā kātāwā kēsāyācik, ēkotā tocih wāpāmiht.

3.3.4 Kākithāw āwēyāk kitā kē kātcihtināhk māskēkēwā kitā wēcihtāt.

3.3.5 Ēkā kitā nākāskākomāhkāk kēkwāy pā pētostā kā nānātāwihēcik oko āwāsīsāk, oskāyāk, ēkwā kisēyāyāk. Kitā sāsākāmokih ēyākoni.

3.3.6 Kitā māmāwiwēkocik āniki kātōskātācik ēkā kātāwā kēsāyāthit ēkwā kisik nātāw kēsi māskisithit āhpo opitcāwēstikwānānithik kākōsithit, ēkwā nāwāc mistāhi kiskēthētāmowin kitā kākwē āyācik ēyākonik kātōskātācik.

3.3.7 Māmāwi kitā pākitinikātēk kēkwāy āniki ohci ēkā kā mithwāyācik ēkwā āniki pākwānitā kē tāpācihtācik kēkwāy kā kwēkwēpihtotāhkāwā. (Nēso ākōsiwinā tāsok ē āyācihk).

3.4 Kitā mistāwināhmiht oho wēcāyihyāwā tāsokohc mistāhi ē wēcihiwēthit mithwāyāwinihk.

3.4.1 Kitā wēcihimiht wēcāyiwāwā kā kāsētāthit kitā wēcihikotcik, pā piskihc āhpo itā ēyākonik kā pimipāthēcikēcik.

3.4.2 Kitā wāwēcihitocik oko pēyāk oskān wēcāyiwāwā.

3.4.3 Misiwē omā kitāskenāw ē nistāwēthētāhkāwāhki oho kitā pimitsāhikātēki kā kiskināwāpātcihkātēki, kitā wāwēcihātcik oho wēcāyiwāwā it ākā pimipāthihisothit.

3.5 Oko kākōscik ostikwāniwāhk kitā wihtētācik kitā kātcihtināhkāwā wāsāhikānā ē kātāwā ē isētāniwithiki ēkwā ātōskēwinihk ēkwā āyāmihcikēwinihk isi wēcihikowin. Ēkwā nāwāc kitā wēcihimiht owēcāyāmākāniwāwā.

3.5.1 Kitā mithwāsinihithit it ākā wēkicik ēkwā kitā kitēthimihcik oko ēkā kātāwā kēsāyācik.

3.5.2 Sēmāk wāsāhikānā “nāwāc”kitā miskāmātcik oko kā pāpāmi āyātcik, ēkā kā owēkicik ēkā oko kātāwā kēsāyācik.

3.5.3 Kitā sihkiskātcik oko ēkā kātāwā kēsāyātcik kitā kiskināhāmākowiscik āhpo tātōskēcik.

3.5.4 Kitā thākisētāniwik Kāmāskiscik kāwēcihēcik, kitā kikāthēcik ēkā kātāwā kēsi āyācik. Kā wānāhikotcik soniyāwā kitā ēkātēnāmiht soskwāc kitā ātōskēcik āhpo kitā kiskināhāmākowiscik.

3.5.5 Soniyāwā tāmēthimiht kāwēcihikotcik, tāwēcāsik tā wēcihēcik ēkwā kothāsowātēcik.

ITĚ ISI NĚYO 4:

Ānihi Nistām ěkwā Kěkwāy Tākě Tocihkātěk

- 4.1 Mistikwāni Mithwāyāwin kitā kitāpātcikātěk omā kākithāw kěkwāy kā ātoskātěkātěk kitěsi mithwāsik pimātsiwin.
- 4.1.1 Kitā sihkiskātěk Okimāwin
Oněkāněwāk kitā māmāwomāhk wāw
wihkwin omā pěyākwān kāwě
isi pāmihěcik āthisitiniwāk kěsi
pimātěhisocik měnā topinikātěk
mistikwāni mithwāyāwin.
- 4.1.2 “Pěyākwānitowāhk mithwāyāwin”ěyāko
kitā āpātāhk oskāyihk othāsowěwin
kothāstāniwik mākā pěyākwān
isi oko kotākāk āthisitiniwāk
kitā nākāhtohkātěk.
- 4.1.3 Kitā sohkāhk omā nitāwāpěnikěwin,
nāwāc mistāhi kitā nistotāmāhk omā
kěkwāy ě nitāwěthětāhk wāw ěkā
kātāwā kěsāyātěk.
- 4.2 Kitā mithwāsik nāwāc itā kocih wěcihěcik oko opimě kohci tākosihwāw, kāpě misākātěk, kāpětāmocik ěkwā pā pětositowāk, omisi kětāspiněcik.
- 4.2.1 Kěspāk kiskināhāmātowin nāwāc kitā
nistāwinācikātěki ānihi ětātěthimowinā
ěkotā kocihpāthiki āthisitiniwāk
ohci otsihcihkěwiniwāwā.
- 4.2.2 Tāwěcāsik kiskěthětāmowin
tāmiskikātěk, pětos āyāmowin
ěmāsināhikātěk itā.
- 4.2.3 Kāyāsi kiskěthětāmiwin,
isihciěwinā, nāwāc pěyāhtāhk kitā
nānākātěthěcikātěki omā mistikwāni
mithwāyāwin kā pisiskěthěcikātěk
māhti kitā kě wěcihiwěmāhkāk.
- 4.2.4 Tā sihtoskātěk opimětě ohci, kā
pětāmocik ěkwā pā pětos āthisitiniwāk
itā kā māmāmāwāpěcik māhti tānsi
omā wěthāwāw omā mistikwāni
mithwāyāwin kā pākāmiskākotěk.
- 4.2.5 Kitā othāstāniwik tānsi omā
kāwě isěcikāniwik Mistikwāni
Mithwāyāwinihk misiwě othāsowěwi
tipāhāskānihk oko ohci pětostě kā
ohci tākosihwāw opětāmowāk, ěkwā
pā pětos āthisitiniwāk wěstāwāw oti
kitā kāk wěciměcik.
- 4.3 Kitā māsikātěki oho Mistikwāni Ākosowinā Kěwětinohk ěkwā pāk wātěch ětāwinā.
- 4.3.1 Kitā mithwāsik nāwāc pimātsiwin
mistikwāni mithwāyāwinihk isi, tā
nānāpātcěcihkātěki wāskāhikānā,
nīpiy kitā pimākotěk, ěkwā měcihwin
kitā wihtākětěk.
- 4.3.2 Tā māsinihikātěk tānsi māwāci
kitěsi mithwāpātsit āwā soniyāw
ěkosi měnā nāwāc kitā itākwāhk
mistikwāni mithwāyāwin.
- 4.3.3 Kitā osihtāmātěk oko Mistikwāni
Mithwāyāwinihk kātoscěcik
wāskāhikānā māhti ěkosi kinwěs
kitā kisācihěk kěwětinohk ěkwā
pikwācāyihk ětāwinsā kāyāki.

- 4.3.4 Kitā kiskinwāhāmātcik Mistikwāni Mithwāyāwinihk isi kihciwāhk Āthisitiniwāk āti tāwāhki ātoskēwin Kēwētinihk āhpo pikwātcāyik ētcāwinisā.
- 4.3.5 Kitā sihkiskāwihcik oko Kēwtinohk ākyātcik ēkwā pikwātcāyihk ētcāwinsā, kitā othāstācīk, ēkwā kitā pimpāthētācīk Mistikwāni Mithwāyāwin kātoskātīkātēk wēthāwāw tāwēcīhīkocīk.
- 4.3.6 Kitā wāwēcīhitocīk kā misākih otēnāwā ēkwā kā pisāsīhki ēkwā tā pā pēkiskwātītocīk ēkwā mēnā oho pāpētos tipāhāskānā Mistikwāni Mithwāyāwin itā kohcih pimpāthētāniwīk omā āwēyāk kitā pīmotēhot kitā nitāwi nānātāwīhit kā mithosīthit māskekēwītīniwā kā nitāwīh wāpāmāt.
- 4.3.7 Nawac mistahi kita cihkastepathetaniwīk oma Mistikwani Mithwayawin ekwa mamatawi apatcihcihkan kita apatahk ekosi kitesihtaniwīk kita kiskinwahamatcik ekwa soniyaw kita pakitiniht athiwak.
- 4.4 Sohki nāwāc kitā nāskwēwāsīhtāniwīk omā kēsi nitāwēthētāhwāw Mistikwāni Mithwāyāwinihk oko ētcāwīnsīhk ēkā mēcēt kānitotāmīthit otāyāmiwīniwāw (Ākāthāsēwāk ēkwā Pāhkwāyīsāk)
- 4.4.1 Oko ēkā mēcēt kā nīstotāmīthit otāyāmiwīniwāw, kitā wēcētācīhk kitā kātcītināhkwāw omā māsināhīkātēk kiskēthētāmiwīn, ēkwā wēcīhīkowīnā ēkwā nānātāwīhiwēwīn.
- 4.4.2 Kitā Tocīhkātēk kitā nīstāwīnācīk, ēkwā kitā kiskinwāhāmāhtcīk, kitā mītcīhminēcīk oko kātoskātāhkwāw Mistikwāni Mithwāyāwin kā nīstohtāhkwāw oho āyāmowīnā ēkā mistāhi āwēyāk kā nīstohtāhk.
- 4.5 Kitā pēkiskātīkātēki oho kā isi nitāwēthētāhwāw oko nāpēwāk ēkwā iskwēwāk āhpo āhpētāwāyāhk.
- 4.5.1 Kitā māhkisētāniwīk omā nīstotāmiwīn ohci pā pētos isi kēkwāy ē nitāwēthētāhkwāhk nāpēwāk iskwēwāk ēkwā āhpītāwāyīhk ānīki kāyācīk.
- 4.5.2 Kitā pākītinīkātēk Mistikwāni Mithwāyāwin wēcīhīkowīn āyāhk ohci kitā pēyāhtāk itotāhcīk nāpēwāk, iskwēwāk, āhpo ānīki LGBT Āhpētāwāyīhk kā nēpāwīcīhk.
- 4.5.3 Iswēwāk oko kēkwāy kā pāhkisīmīkocīk ēkā kātāwā kāti wē isāyācīk, ēyāko kitā wīhkoscīhīkātēk, omā ēsā kitā māki pāmīhowīn, kā pāmīhāwāsocīk, ēkwā kā nānohtīnīhcīk.
- 4.5.4 Oho LGBT kā mā māmāwāpīcīk kitā sohīskāmōht opēkiskwēwīniwāw, omā ohci āwēyāk kēsi kitāpāmīht ēkā kātāwā kēsāyāt ēkwā kitā wēcātōskēmīkocīk Mistikwāni Mithwāyāwin kātoskātāmīthit kitā sihtōskākohcīk.

ITĚ ISI NĚYĀNĀN 5:

Ānihi Nistām ěkwā Kěkwāy Kitā kě Tocikātěk

5.1 NĚHITHĀWĀK OHCI KĚKWĀY: kitā othāstāniwik wāwěcihitowin oko Mistikwāni Mithwāyāwin Kātoskātākwāw (mithwāyāwin ěkwā āstĕpĕwin) ohci Nĕhithāwāk, mĕnā omā kāyās kěkwāy, kākĕ tocikātěk, isihcikĕwinā, ěkwā mĕnā ānohc kā tocikātěk.

5.1.1 Kisiwāk nāwāc kitā tāpitāwāh omā kātoskātcihkātěk Mistikwāni Mithwāyāwin, nānātāwihiwĕwin, ěkwā sihtoskākĕwin Nĕhithāwāk ohci kāyās is kěkwāy isihcikĕwinā āhpo ānohc kĕsi wĕpinikāniwik.

5.1.2 Kitā pā pāmi itsāhikātěk ěkwā kitā āsonāmātonāniwik oko kihtĕyāyāk kĕsi kiskĕthĕtāhkāwāw kā mithwāsinihik āhpo mĕnā oho ānohc kiskĕthĕtāmiwinā kitā mā māmāw wĕcihitocik ěkwā kitā nistāwināhcik kisĕyāyāhk.

5.1.3 Kitā sihkiskikātěk ěkwā kitā nisitāwinācihkātěk omā kihciwāk ĕtāwin ěkwā kiskĕthĕtāmiwin ĕkotā kocihpāthik ěkwā wĕthāwāw oko kihcihwāk kitā opinihcik kitā thākisĕtācik Mistikwāni Mithwāyāwin.

5.1.4 Kitā thākithwāwiht okiskĕthĕtāmiwiniwāw ěkwā onākācihtāwiniwāw, ěkwā kitā othotinihcik ěkwā kitā mitcihminĕcik pikwātowāh kātoskātāhkāwāw omā kěkwāy kitā kĕ āniki totāhkāwāw ānihi isĕcihkĕwinā kā kitĕthimikoht āwĕyāk, ěkwā nānātāhiwĕwinā, sihtoskākĕwinā Nĕhithāwāk ohci.

5.1.5 Misiwĕ omā āskiy okimāwāk, ěkwā tipāhāskānikimāwāk, kĕwĕtinohk tipāhāskānā, ěkwā Nĕhithāw itā kokimāhkāniwitcik, kitā sihtoskātcihcik kitā māsikāwĕpāwicik omā kā wā wĕcihitocik kitā mithwāsik nāwāc omā Mistikwāni Mithwāyāwin ěkwā āsicih ānihi ĕkotā kā kiki ātoskĕmāhkāki.

5.2 ĀYISKĚMĚWĀK OHCI KĚKWĀY: Kitā othāstāniwik wāwěcihotowin oko Mistikwāni Mithwāyāwin Kātoskātākwāw (mithwāyāwin ěkwā āstĕpĕwin) ohci Āyiskĕmĕwāk mĕnā omā kāyās kěkwāy, kākĕ tocikātěk, isihcikĕwinā, ěkwā mĕnā ānohc kā tocikātěk ākosĕwikāmikohk isi.

5.2.1 Kisiwāk nāwāc kitā tāpitāwāh omā kātoskātcihkātěk Mistikwāni Mithwāyāwin, nānātāwihiwĕwin, ěkwā sihtoskākĕwin Āyiskĕmĕwāk ohci kāyās is kěkwāy isihcikĕwinā āhpo ānohc kĕsi wĕpinikāniwik ākosĕwikāmikohk āsicih.

5.2.2 Kitā wā sihkimĕcik Āyiskĕmĕwāk wĕthāwā okiskĕthĕtāmiwiniwāw kitā māmīsĕcik ĕkotā ohci otĕtāwiniwāhk.

5.2.3 Ikwāthikohk soniyāw kitā pimi pākitiniht ěkwā kitā sihtoskācihcik kitāti mĕcĕt ātoskĕcihcik ěkwā kitā sihkiskikātěk kā mosākinĕcik otāhtoskĕwāk, mĕnā kitā mitcihminĕcik oko Mistikwāni Mithwāyāwinihc kātoskĕcihcik.

5.2.4 Nāwāc mistāhi kitā nohkohtāniwik omā Āyiskĕmĕwāk okiskĕthĕtāmiwiniwāw, kā isi miskikātěk wĕthāwāw ohci kiskĕthĕtāmiwin, ākĕtāsowinā, kātātāsihk kěkwāy, ěkwā kiskināhāmākĕwin.

5.2.5 Oko okimāwāk ēkwā kompānēwāk tāsok, āhpo kā pimipāthihācik soniyāwā, kitā māmāwi isi wēpinikēcik ēkwā pētos kitā ātēspāthik ēkotāhocih kēkwāy.

5.3 ĀPITĀWIKOSĀNĀK OHCI KĒKWĀY: Kitā opinihcik āpētāwikosānāk kitā nāwāc mithwāyācik, ēkwā kitā wēci kātcihināhwāw nānātāhiwēwin ēkwā āstēpēwin ēkosi mākā kwāyāsk wā wēcēsikhēmihtwāwi ēkwā wētāwāw kikāthētāwāwi māmāwāpowinihk ēkwā āsicih kā nānātāwi kiskēthēcihkātēk kēkwāy.

5.3.1 Kitā wēci māmāwāpēmihcik
Āpētāwikosānāk māhti tānsi omā kitā
kē isi othāstāniwik kēkwāy wēthāwāw
ohci Mistikwāni Mithwāyāwin ēkwā
āsici omā āstēpēwinihk.

5.3.2 Kitā osihtāniwik kiskēthētāmiwin
wēyhāwāw ohci Āpihtāwikosānāk, omā
kēkwāy ē kiskēthētāhwāw ēkwā ē isi
kiskēthimēcik. Ēkosi kitā nisitocihkātēk
omā tānsi kā kē wānāhikocik omā
okimānāhk kā pimipāthihēcik ēkwā
mēnā kēkwāy ē nitā wēthētāhwāw
Mistikāni Mithwāyāwinihk isi.

5.3.3 Kitā kiskinwāhāmātcik ēkwā kitātih
mēcēcihcik, ēkwā kitā mitcihminēcik
oko Āpētāwikosānāk Mitikwāni
Mithwāyāwinihk kitātoskēcik.

5.3.4 Nāwāc mēnā kitā wēcētācik kitā
kātcihtināhwāw oho wēcihikowinā,
ēkwā ēkā itā kitā māthitotācik, kitā
kistēthētāmoht otcihšēcikēwiniwāwā,
wēthāwāw ohci kēsi nānātāwihēcik
ēkwā kā sihtoskātēk.

5.3.5 Kitā sohkisētāniwik ēkwā kitā
othāstāniwik omā tānsi kāwē isi
wāwēcihitēcik oko Okimāwinā ēyāwis
nāwāc kitā mithwāsik Āpētāwikosāni
Mistikwāni Mithwāyāwin.

5.4 Sohki nāwāc kitā nāskwēwāsētāniwik oko kā nāskomihtcik Nēhithāwāk, Āyiskēmēwāk, Āpētāwikosānāk otēnāhk āhpo etcāwinihcik kāyātcik Mistikwāni Mithwāyāwin ohci, ēkwā mēnā ānimā kā nāhētāwāhk kitā nisitocihkātēk āwēyāk ēkā kātāwā kēsāyāt kā pākāmiskākoht.

5.4.1 Kitā othāstāniwik omā kā wē
Tocihkātēk Mistikwāni Mithwāyāwin
mēnā ānihi kēkwāy kāpātcihtācik
āhpo kā minihkwēcik Nēhithāwāk,
Āyiskēmēwāk, Āpētāwikosānāk
Otēnāhk āhpo etcāwinihcik kāyātcik.
Tānsēyākonihk kāwē tocihkātēki.

5.4.2 Mistāhi nāwāc kitā misāk itē
isi kā wēcētācik ēyāwis oho
nānātāhiwēwinā, sihtoskācihkēwinā
kitā kātcihtināhwāw oko Nēhithāwāk,
Āyiskēmēwāk, Āpētāwikosānāk.

5.4.3 Māmāwi kitā wihkocik māmāwi
Okimāwāk kitā pēkiskwātāhwāw
kā nāyitāwāhk kitā nistocihkātēk
omā kēkwāy kā wānāhowēk
kāpātāpinikotēk oko Nēhithāwāk,
Āyiskēmēwāk, Āpētāwikosānāk, tāsok
kā nohtin Iskwēwēcik, ēkwā mēnomā
mēcēt kā otinihcik āwāsīsāk, ēkwā
mēcēt kā kipāhikāsocik. Kēyām mākā
pikwētih ē wēkicihk.

ITĚ ISI NIKOTWĀSIK 6:

Ānihi Nistām ěkwā Kěkwāy kitā kě Tocikātěk

- 6.1 Kitā othipāthětāniwiki kā kithāw othāsowěwinā Mistikwāni Mithwāyāwin ohci ā āsowih Okimāwinihk ěkwā āsich ā āsowih Pimipāthěcikěwinihk.
- 6.1.1 Pā pětos itā pkimāwāk kā tipěthěāhkāw, kitā othāstāniwik kěkwāy kā tāsinihkātěk, Oněkāněwāk oko kitā wěcihiwěcik, ěkotā kitocih kitāpātcikātěki ěkwā kitā pimpāthiki othāsowěwinā kākithāw ohci okimāwinā. ěkwā kitā sākāpěkāmohk ěyākonimā otě isi misiwě Kānātā.
- 6.1.2 Kitā nāhěcik kā wā wěcihitocik oko ěyāwis Okimāwinā āyāhk ohci Něhithāwāk, Āyiskěměwāk ěkwā Āpětāwikosānāk, ěkwā āsich oko Otāwā Okimāwāk ānihi kitā kě kitā pāmātcik.
- 6.1.3 Kotākāk oko Āthisitiniwāk wāthāwětimāyih Okimāwinihk kāpitcik kitā wěcěwākānihtocik kitā wāskāwinātcik oněkāněwā ěkwā kitā opināhkāw tānsi kitěsi wāskāwětocihkātěk kā nāyitāwāhk kitā nisitocihkātěk kěkwāy.
- 6.2 Kitā nāhāniwik omā kiskěthětāmiwin kā māwāskonikātěk, kā nitā wāpěnikāniwik, ěkwā kā āsowināmātonāniwik kiskěthětāmiwin āsowākām Kānātā.
- 6.2.1 Kitā māwāsokinihkātěk ěkwā kitā wihtāmātcik Āthisitiniwāk omā kiskěthětāmiwin tāskohk kěkwāy kā ākihihkātěk, ānihi nistām ohci kānohkāwāhki omā Tocikātěki (Strategy) ěkwā měkwāc kitā āti othāstāniwik tānsi omā kāwě isi māwāsākonikātěk ěkwā kitā ātocihkātěk kinwěs omā kěkwāy kātěsi pāthik.
- 6.2.2 Kitā kiskināwātāstāniwik omā Kānātā ohci tānsi kāwě isi māwāsokinihkātěk kěkwāy. ěkitāpātcihkātěk omā kā isi miskikātěk māsěkěwikāmikohk kā nānākātěthěcihkātěk kěkwāy., ostikwān tāskoc āwěyāk (opihcāwěsichkwānān) kākosiht, měnā ānimā āwěyāk opimātsiwin kěspāthik.
- 6.2.3 Kitā wěcihěcik oko ěkā kātāwā kěsāyātcik kitā někānotěcik ěkwā kitā wěcihiwěcik misiwěsi kā nitāwi kiskěthěcihkātěk kěkwāy.
- 6.2.4 Kithipā kitā itwěstāmātcikātěk omā kiskěthětāmiwin ěkwā kitā wāskāwěmāhkāhk māmāwi wěcihitowinihk isi ěkwā māmwi pimipāthěcihkěwinihk isi kitā mā měthitonāniwik kiskěthětāmiwin.
- 6.2.5 kitā pimāsināhikātěk itā isko kěkwāy kā wě ispāthik, ěkosi kitā tāpitāw pimākotěk nāspitcih kitā āti mithwāsiki othāsowěwinā ěkwā totāmowinā.

6.3 kitā māskāwisēcik, kitā mēcētčik nāwāc kā toskātāhkwāw Mistikwāni Mithwāyāwin.

6.3 1 Misiwē Kānātā kitā sohkāhk omā
kēsi othēthēcikātēk Mistikwāni
Mithwāyāwin ānikēsā ēkotā kā
toskēcik, kitā nākācētāčik omā kā
wē isi ātoskēhāčik oho, ithikohk
kā nākācētāthit, ithikohk kā
mēcētithit, ēkwā kā isi pāpētos isi
kiskēthētāmithi kēkwāy.

6.3.2 Misiwē Kānātā kitā othāstāniwik
mistikwāni Mithwāyāwin tānsi kāwē
is ātoskātčikātēk, ēkwā ithikohk ē
nākācihtāčik āniki ēkotā kā ātoskēcik
kihci tāwāyih.

6.4 Kitā thākisētāwihk onēkānēwiniwāw Āthisitiniwāk ēkā kā Mithwāyāčik Ostikwāniwāhk
āhpo kā mosihikātčik ēkwā mēnā owēcāyāmākāniwāw pēyākwān, kitā wēcihiwēcik kā
othāstāniwik othāsowēwin Mistkwāni Mithwāyāwin ohci.

6.4.1 Kitā othāstāniwiki kitā pimitsāhikātēki
kitināc oko āthisitiniwāk ēkā kā
Mithwāyāčik Ostikwāniwāhk
āhpo kā mosihikotčik- āsich
owēcāyāmākāniwāw- kitā nēkānotēcik
oho kāwē othāstāniwiki othāsowēwinā.

6.4.2 Kēcihwāk oko, āhpo pāpāmih, ēkwā
misiwē kā māwāsākonitocik kitā
opinēcik ē nēkānotāhikotčik oho ēkā
kā mithwāyāthit ostikwānithik, āhpo kā
mosihikothit mistikwāni ākosiwin, ēkosi
kwāyāsk kitā pihtācihk pēkiskwētāwāi.

1. Smetanin, P., Stiff, D., Briante, C., Ahmad, S. & Khan, M. (2011). *Pimātsiwin êkwā soiyāw kēsi pākimiskākēt mistikwān ākosiwin Kānātā: 2011 to 2041*. RiskAnalytica, Oko ohci Mistikwāni ākosiwin Kā māmāwāpēstāhkwāw Kānātā.
2. Canada, Parliament, Senate. (2006). Okimāwāk kākē nāwāsonihcik kitā kitāpātāhkwāw āthisitinēwin, êkwā māmātāwisiwin, āpātcihkīhānā. M.J.L. Kirby (Chāir) & W.J. Kēon (Deputy Chair). *Wānitipiskāhk Ohci pēthisk: êkwēskāstāniwik Mistikwāni Mithwāyāwin êkwā Āstēpēwin otā Kānātā*. 38th Parl., 1st sess., p. 42. Otā ohci <http://www.parl.gc.ca/Content/SEN/Committee/391/soci/rep/rep02may06-e.htm>.
3. Statistics Cānādā. (2003). Kānātā etcāwīnsā kā kākūcīmēcihk: Mistiwāni Mithwāyāwin êkwā Cihkāmātcihowin. *The Dāily, 3 Nisto Opāhowipēsīm*. Otā ohci <http://www.statcan.gc.ca/daily-quotidien/030903/dq030903a-eng.htm>.
4. Waddell, C., McEwan, K., Shepherd, C.A., Offord, D.R., & Hua, J.M. (2005). Kākithāw āwēyāk ohci tātocikātēk mistikwāni mithwāyāwin āwāsīāk ohci. *Canadian Journal of Psychiatry, 50* (4), 226-233.
5. Mental Health Commission of Canada (Mistikwāni Mithwāyāwin Māmāwāpiwin). (2009). *Itē isi mēnoāyāwin: Ā Kitā Tocihkātēk omā Mistikwāni Mithwāyāwin*. Otā ohci <http://www.mentalhealthcommission.ca>.
6. World Health Organization (2001). *Kitā māsikāwāhk sihtoskākēwin Mistikwāni Mithwāyāwinik isi* (Omā ē isi miskiātēk No. 220). Otā ohci <https://apps.who.int/inf-fs/en/fact220.html>.
7. Statistics Canada. (2011). *Kānipāhikoht, kēkwāy Āwēyāk: 2008*. (Statistics Canada catalogue No. 84F0209X). Otā ohci <http://www.statcan.gc.ca/pub/84f0209x/84f0209x2008000-eng.pdf>.
8. Provencher, H.L., & Keyes, C.L.M. (2011). Mitoni Mēnowāyāwin: Āsokā nisi kitā mithwāyāniwik. *Journal of Public Mental Health, 10* (1), 57-69.
9. Kirkwood, T., Bond, J., May, C., McKeith, I., & Teh, M. (2008). Nēkān isi tāpināniwik *Mistikwāni wēthotisiwin: Nēkān kāwē Kotcihikowāhk*. London, U.K.: The Government Office for Sciencē. Otā Ohci http://www.bis.gov.uk/assets/biscore/corporate/migratedD/ec_group/99-08-FO_on.
10. World Health Organization. (2004). *Kitā kipētinkātēki Mistikwāni ākosiwinā: Kitā kipiskikātēk êkwā tānsi omā othāsowēwin. Summary report*. Otā Ohci http://www.who.int/mental_health/evidence/en/prevention_of_mental_disorders_sr.pdf.
11. Ibid.
12. World Health Organization. (2005). *Ē wihcētāniwiki oho Mistikwāni Mithwāyāwinā: kāti nohkūwāhk, isihcikēwin* Otā ohci http://www.who.int/mental_health/evidence/MH_Promotion_Book.pdf.
13. Friedli, L.I., & Parsonage, M. (2009). *Ē wēcihtāniwik Mistikwāni Mithwāyāwin êkwā ē kipihnikātēk êkā āwēyāk kātāwā kā isāyāht: Soniyāw āwā ē ispāthit otā Wales*. Cardiff, Wales: All Wales Mental Health Promotion Network. Otā ohci [http://www.publicmentalhealth.org/Documents/749/Promoting%20Mental%20Health%20Report%20\(English\).pdf](http://www.publicmentalhealth.org/Documents/749/Promoting%20Mental%20Health%20Report%20(English).pdf).
14. Seymour, L., & Gale, E. (2004). *Māsināhikānā kā kihtwāmi wāpātcihkātēki oko ohci kā māmāwi nitā wāpēnikēcik mistikwāni Mithwāyāwin êkwā cihkāmātcihowin kāti kihtēyāyiwit āwēyāk*. London U.K.: mentality. Otā Ohci <http://www.seniorspolicylens.ca/Root/Materials/Litandpolicyreview-Fulltextofreport%5B1%5D.pdf>.
15. Anthony, W.A. (1993). Kā mēnowāyāwin Mistikwān ākosiwin ohci: Ānimā kākē kiskinotāhiwēk Mistikwāni Mithwāyāwin itā kātoscātkātēk 1990s. *Psychosocial Rehabilitation Journal, 16*, 11-23.
16. Davidson, L., Harding, C., & Spanoil, L. (2005). *Mēnoāyāwin kwāyāsk āwēyāk êkā kātāwā kēsāyāht: Kānitāwāpēnikāniwik kā miskikātēk êkwā tānsi tākētocihkātēk*: Boston: Boston University.
17. Mulvale, G., & Bartram, M. (2009). Mēnowāyāwin otā kānātā: Tānsi oko kēsi nāskwēwāsīhmocik tā Tocikātēk. *Canadian Journal of Community Mental Health, 28* (2), 7-15.